

OPINNÄYTETYÖ

Yhteistoiminnalla työkaluja sosiaaliseen mediaan ja verkostoitumiseen

Co-developing tools for social media and networking

Emma Lounela

Yhteisöpedagogi AMK
(210 op)

4/2022

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi AMK

Tekijät: Emma Lounela

Opinnäytetyön nimi: Yhteistoiminnalla työkaluja sosiaaliseen mediaan ja verkostoitumiseen, Co-developing tools for social media and networking

Sivumäärä: 41 ja 6 liitesivua

Työn ohjaaja: Sari Höylä

Työn tilaaja: Atelier23, Siza

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli vahvistaa osallisuutta ja kehittää selkeitä ohjeita sosiaalisessa mediassa toimimiseen ja taiteilijana verkostoitumiseen. Työn tilaaja, Atelier23, on alankomaalainen taideateljee taiteilijoille, joilla on kehitysvamma tai erityisen tuen tarpeita neuropsykiatrisen häiriön vuoksi.

Työn aikana käytettiin useita kehittämistyön menetelmiä: Havaintopäiväkirja toimi dokumentoinnin välineenä koko kehittämistyön ajan. Sidosryhmäanalyysillä kartoitettiin Atelier23:een yhteydessä olevat sidosryhmät ja niiden merkitystä ateljeen toiminnalle. Alkukartoitus puolestaan sisälsi kyselyt Atelier23:n tiimille, eli kolmelle ohjaajalle, yhdelle vapaaehtoiselle ja harjoittelijalle, joista kaikki vastasivat kyselyyn itsenäisesti. Taiteilijoille järjestettiin puolistrukturoidut haastattelut ja niihin osallistui 39 taiteilijaa. Kehittämistyön viimeisessä vaiheessa järjestettiin kahdeksan viikkoa kestävä yhteistoiminnallisen pilotointi.

Aineistoa kerättiin, jotta kehittämistyön tarve selkiytyisi ja jotta kehittämistyöstä kiinnostuneet taiteilijat löydettäisiin pilotointijaksoa varten. Aineistoa analysoitiin laadullisesti ja sieltä poimittiin olennaista tietoa kehittämistyötä varten. Lisäksi kerättyä aineistoa luokiteltiin ja visualisoitiin. Tarkentavia keskusteluja käytiin ohjaajien kanssa erityisesti alkukartoituksen aikaan syksyllä 2021. Esitelmiä suunniteltiin ja järjestettiin, jotta tärkeimmät sidosryhmät tulisivat informoiduiksi koko prosessin ajan.

Yhteistoiminnallinen pilotointi ajoittui vuoden 2022 alkuun. Pilotoinnin aikana tehtiin kaksi opasta: opas verkostointiin ja näyttelyn rakentamiseen sekä opas tehokkaiden sosiaalisen median julkaisujen tekemiseen. Molemmat oppaat tehtiin yhteistoiminnallisesti taiteilijoiden kanssa ja niiden ohjeita kokeiltiin käytännössä pilotointijakson aikana. Oppaiden nimiksi annettiin ”10 stappen” eli kymmenen askelta ja ”Sociale media -paketti” eli sosiaalisen median paketti. Pilotointijakson päätteeksi taiteilijoiden kanssa pidettiin esitelmät muille työyhteisön jäsenille, joissa kerrottiin pilotoinnin vaiheista, lopullisista tuotoksista ja miten niitä voidaan käyttää. Työn tuloksista keskusteltiin sekä taiteilijoiden, ohjaajien että muiden työyhteisön jäsenten kanssa yhdessä reflektoiden.

Kehittämistyön keskeisiä teemoja olivat arvostava kohtaaminen, erilaiset viestinnän muodot ja osallisuuden kokemuksen lisääminen yhteistoiminnallisilla menetelmillä. Yhteistoiminnallinen pilotointi ja siihen liittyvät vaiheet voivat toimia esimerkkinä muille alan toimijoille ja innostaa vastaavanlaisen pilotointiin myös muualla.

Asiasanat: yhteistoiminta, osallisuus, sosiaalinen media

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Bachelor of Humanities, Degree Programme in NGO and Youth Work

Author: Emma Lounela

Title: Yhteistoiminnalla työkaluja sosiaaliseen mediaan ja verkostoitumiseen, Co-developing tools for social media and networking

Number of Pages: 41 and 6 attachment pages

Supervisor: Sari Höylä

Commissioned by: Atelier23, Siza

The purpose of this thesis was to increase inclusion and to develop clear instructions for working with social media and how to network as an artist. The commissioner of this thesis, Atelier23, is an Art Studio in The Netherlands for artists with developmental disabilities or special support needs due to a neuropsychiatric disorder.

A range of development methods were employed. An observation diary served as a tool throughout the development work. A stakeholder analysis mapped the stakeholders associated with Atelier23 and their importance. An initial survey included questionnaires for the Atelier23 team including three instructors, one volunteer, and an intern, all of whom responded to the survey independently. Semi-structured interviews were conducted with the artists and 39 out of 45 artists participated.

Data was collected to clarify the needs of the development work and to identify artists who would be interested in participating in a collaborative pilot. The collected data was qualitatively analysed, and relevant information was extracted. The collected material was also grouped under specified themes and visualized. Clarifying conversations were held with the instructors during autumn 2021 and presentations were held to keep key stakeholders informed throughout the process.

The collaborative pilot took place in the first quarter of 2022, for a total of eight weeks. During the period two guide booklets were created: a guide to networking and building exhibitions and a guide to creating attractive social media posts. The former was created in collaboration with two artists and its instructions were tested in practise as a part of the pilot. The latter was also designed in collaboration with two artists and the templates of the booklet were trialled during the pilot. At the end of the piloting period, presentations were given with the artists for other members of the work community. These presentations covered artists' experiences during the piloting, the final outputs and how they could be used. The results of the work were discussed with artists, instructors, and other members of the work community.

Key themes of this development work were appreciative encounter, different forms of communication and increasing inclusion through collaborative methods. Collaborative piloting and related steps can serve as an example for other operators in the field of social work and inspire similar pilot projects elsewhere.

Keywords: cooperation, inclusion, social media

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS	4
1 JOHDANTO.....	5
2 ATELIER23	6
2.1 Atelier23 erityisen tuen työpaikkana	7
2.2 Atelier23:n työntekijät	8
2.3 Atelier23 osana terveydenhuoltosäätiö Siza	8
3 KEHITTÄMISTYÖN TARVE	10
3.1 Tilaajan tarve kehittämistyölle.....	10
4 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT	12
4.1 Havaintopäiväkirja.....	12
4.2 Sidosryhmäanalyysi	13
4.3 Kysely tiimiläisille.....	14
4.4 Haastattelut taiteilijoille.....	14
4.5 Aineiston analysointi	15
4.6 Aineiston luokittelu ja tulkinta	16
4.7 Tarkentavat keskustelut	19
4.8 Esitelmät	19
4.9 Yhteistoiminnallinen pilotointi	20
5 PILOTOINNIN PROSESSI JA TULOKSET	22
5.1 Verkostoituminen ja näyttelyn järjestäminen – oppaan kehittäminen.....	23
5.2 Verkostoituminen ja näyttelyn järjestäminen – oppaan testaaminen.....	24
5.3 Verkostoituminen ja näyttelyn järjestäminen -opas.....	25
5.4 Sosiaalinen media – oppaan kehittäminen	27
5.5 Sosiaalinen media -opas.....	28
5.6 Pilotointijakson esitelmät.....	31
5.7 Osallistujien palautteet.....	33
6 POHDINTA.....	36
6.1 Opinnäytetyön prosessi ja jatkoehdotukset.....	36
6.2 Omat kokemukseni prosessin aikana	39
6.3 Eettisyys.....	41
7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET JA SOVELLUSARVO	42
7.1 Työn tulokset ja merkitys Atelier23:ssa	42
7.2 Työn sovellusarvo yhteisöpedagogin ammattialalle.....	44
LÄHTEET	46
LIITTEET.....	49

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee yhteistoimintaa sekä erilaisia näkökulmia osallisuuden tunteen, tiedon jakamisen ja taideateljeen näkyvyyden lisäämiseen. Olen kiinnostunut taiteen ja sosiokulttuurisen innostamisen yhdistämisestä sekä kansainvälisyydestä. Sosiokulttuurisen innostamisen ytimessä ovat yksilön ja yhteisön toimijuuden positiivinen lisääminen, vahvuuksien huomioiminen ja korostaminen sekä vuorovaikutuksen ja sosiaalisten suhteiden vahvistaminen (Kurki 2000, 19).

Löysin työn tilaajan, Atelier23:n, aiemmin luomieni verkostojen avulla. Atelier23 on alankomaalainen taideateljee, jossa taiteilijat saavat erityistä tukea taiteilijana kehittymiseen. Atelier23:lla oli tarvetta opiskelijalle, joka voisi tehdä ateljeessa kehittämistyötä taidelainaamon, verkostojen ja sosiaalisen median parissa. Sovimme, että teen kehittävän harjoitteluni, eli viimeisen tutkintooni liittyvän harjoittelun, sekä opinnäytetyöni heidän toimintaansa kehittäen.

Muutin Alankomaihin ja harjoitteluni alkoi elokuun lopussa 2021. Työkielinä kehittämistyötä tehdessäni olivat englanti ja hollanti. Olin ensimmäinen kansainvälinen opiskelija kyseisessä toimipisteessä ja harjoittelun alussa osasin hollannin kielestä vain alkeet. Työskentelyn aikana opin kieltä paljon, sillä kaikki organisaation tarjoama materiaali taustatyötä varten oli hollanniksi ja koko työyhteisö oli hollanninkielinen.

Opinnäytetyössäni käänän hollanninkielistä aineistoa mahdollisimman tarkasti kääntäjän avulla, ja tarvittaessa olen pyytänyt apua kääntämiseen Atelier23:n ohjaajilta tai toiselta harjoittelijalta sekä hollanninkielisiltä ystäviltäni. Kaikki taiteilijoiden, ohjaajien, vapaaehtoisten tai harjoittelijoiden kommentit on käännetty joko englannin tai hollannin kielestä. Yhteistoiminnallisen kehittämisen tuotoksena tehdyt oppaat käännettiin englannista hollanniksi kohderyhmää varten. Opinnäytetyössä käyttämäni tietoperustan olen koostanut digitaalisesti saavutettavista lähteistä hollanninkielisen materiaalin lisäksi.

Koen Atelier23:n toiminnan tärkeäksi ja siellä työskennellessäni pääsin tutustumaan taidelähtöiseen toimintaan lähietäisyydeltä. Olen opiskellut Draamakasvatuksen perusopinnot Jyväskylän avoimessa yliopistossa ja osallistunut ”Creativity and Art at Work” vaihto-ohjelmaan HAN-ammattikorkeakoulussa, Nijmegenissä. Yhteisöpedagogiopintojeni aikana olen suunnitellut ja ohjannut kolmiosaisen prosessidraaman tunne- ja ystävyystaidoista

esikouluikäisille. Taustani ja perehtyneisyyteni luoviin teorioihin vaikutti valitsemini kehittämistyön menetelmiin sekä näkökulmiin kehittämistyötä tehdessäni.

Ajankohtaiset keskustelut hoitoalan resurssivajeesta yltävät myös opinnäytetyön tilaajan toimintaan. Koin, että jos voin omalla työpanoksellani auttaa Atelier23:n työyhteisöä löytämään uusia, vähemmän kuormittavia työtapoja ja lisäämään vuorovaikutusta sekä yhteistyötä työyhteisössä, olen onnistunut työssäni. Arvostus sosiokulttuurisen työn tekemiseen taidelähtöisten menetelmien kautta motivoi minua kehittämistyössäni. Työni tarkoituksena oli edistää osallisuutta työyhteisön toiminnassa, lisätä Atelier23:n näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa sekä antaa taiteilijoille ja työntekijöille työkaluja verkostoitumiseen.

Sosiaalisen median parissa tehtävästä työstä ja sen kehittamisestä olen oppinut opintojeni aikana tehdyn ryhmätyön sekä oman yritykseni sosiaalisen median kehittämisen kautta. Ryhmätyönä teimme tutkimusta sosiaalisen median kautta tehdystä markkinoinnista ja sen kehittamisestä benchmarking -menetelmän, eli vertaiskehittämisen avulla. Tätä opinnäytetyötä varten osallistuin myös sosiaalisessa mediassa vaikuttajana toimivan Catarina Mellon järjestämään sosiaalisen median koulutukseen. Koulutuksessa opin tekemään tehokkaita sosiaalisen median julkaisuja ja opin miten tämänhetkiset Instagram-algoritmit toimivat parhaiten.

Tässä opinnäytetyössä pääsin yhdistämään teoriaa, kokemuspohjaista tietoa sekä yhdessä tekemistä, jotka lopulta yhdistyivät toimiviksi, tilaajaa palveleviksi tuotoksiksi. Samalla sain arvokasta kokemusta ohjaajana ja kehittämistyön tekijänä.

2 ATELIER23

Työn tilaaja, Atelier23, on taideateljee taiteilijoille, joilla on kehitysvamma tai erityisen tuen tarpeita neuropsykiatrisen häiriön vuoksi. Atelier23 sijaitsee Arnhem-Zuidissa ja on osa Buitenplaats kokonaisuutta. Buitenplaatsilla toimii myös muita tuetun työn ryhmiä.

Atelier23 tiimissä on tällä hetkellä kolme palkattua ohjaajaa, yksi pitkäaikainen vapaaehtoinen, kaksi pitkäaikaista harjoittelijaa sekä vaihtuvia harjoittelijoita ja vapaaehtoisia erilaisissa työtehtävissä. Kaikki Atelier23 toiminta pyörii ateljeen 45 asiakkaan ympärillä, joista on jokaisella erityisen tuen tarpeita joko synnynnäisen tai onnettomuuden aiheuttaman kehitysvamman tai neuropsykiatrisen häiriön vuoksi. Opinnäytetyössäni kutsun asiakkaita

taiteilijoiksi, sillä he työskentelevät ateljeessa taiteilijoina. Kehitysvamma ei ole toiminnan keskipisteenä, vaan Atelier23 toiminnassa keskeisintä on taiteen tekeminen ja taitelijana kehittyminen. (Madsen 2021). Atelier23:lla on oma taidelainaamo, jonka kautta taiteilijoiden töitä voi vuokrata tai ostaa.

2.1 Atelier23 erityisen tuen työpaikkana

Atelier23 on suosittu työpaikka ja hakijoita on jatkuvasti jonotuslistalla. Paikkoja taiteilijoille on tällä hetkellä 45, joista kaikki on täytetty. Usein taiteilijat työskentelevät ateljeessa vuosia ja osa taiteilijoista on tehnyt töitä ateljeessa jo yli kymmenen vuotta.

Jokaisella taiteilijalla on henkilökohtainen kehityssuunnitelma, jota päivitetään kerran vuodessa ohjaajan ja mahdollisen tukihenkilön kanssa. Kehityssuunnitelmaan voidaan kirjata esimerkiksi taiteilijan toive kehittyä kommunikaatiossa ja uusien ihmisten kohtaamisessa. Nämä ovat tyypillisiä kehittymistavoitteita taiteilijoiden keskuudessa. Tavoitteena voi olla myös esimerkiksi näyttelyn järjestäminen ja ohjaajat auttavat taiteilijoita näiden tavoitteiden saavuttamisessa pilkkoen ne pienempiin osiin.

Kaksi kertaa vuodessa jokaisen taiteilijan kanssa pidetään taiteilijana kehittymistä tukevat keskustelut (werkbespreking), joissa puhutaan puolen vuoden aikana tehdyistä taideteoksista ja asetetaan tavoitteita seuraavalle puolivuotisjaksolle. Tähän osallistuu taiteilijan lisäksi aina yksi ohjaaja sekä ulkopuolinen taiteen asiantuntija. Työ Atelier23:ssa on tavoitteellista.

Taiteilijat saavat ohjaajilta tehtävänantoja ja palautetta tehdystä työstä. Jokaisen tehtävänannon tarkoituksena on haastaa ja antaa taiteilijalle mahdollisuus kehittyä tietyssä maalaustekniikassa tai vaikka potretin tekemisessä. Jokainen taiteilija tekee taidetta omalla tyyllillään ja monet Atelier23:n taiteilijat kehittävät omaa tyyliään tunnistettavaksi brändiksi. Jos taiteilijan työ ostetaan, hän saa 80 % tuotosta. Loput 20 % menee hallinnollisiin kuluihin. Ohjaajat auttavat myös työn hinnoittelussa, markkinoinnissa ja myynnissä.

Atelier23 on taiteilijoille tärkeä paikka myös sosiaalisesti. Taiteilijat kannustavat ja auttavat toisiaan taiteen tekemisessä ja kahvitauoilla on hyvä tunnelma. Normaali työpäivä rakentuu neljästä, noin puolentoista tunnin itsenäisen työskentelyn ajasta tai työpajasta sekä neljästä tauosta. Taiteilijat työskentelevät Atelier23:ssa yhdestä viiteen päivään viikossa ja päivästä riippuen taiteilijoita on samanaikaisesti paikalla noin 10–15. Työpäivät jakautuvat aamupäivään ja iltapäivään, jolloin eri taiteilijat voivat työskennellä eri aikoina saman

työpisteen ääressä. Esimerkiksi taiteilija A työskentelee ma, ti ja to aamupäivisin ja taiteilija B työskentelee ti, ke ja to iltapäivisin.

Buitenplaatsin johtaja, ohjaajien esihenkilö, järjestää koko toimintaympäristön asiakkaille kerran kuussa asiakasneuvoston tapaamisen, jossa voi kertoa epäkohtia ja keskustella mahdollisista parannusehdotuksista. Jokaisesta Buitenplaatsin ryhmästä neuvostoon osallistuu yksi jäsen. Atelier23:n taiteilijoita edustaa aina yksi jäsen ja muut taiteilijat voivat kertoa omia ehdotuksiaan ja toiveitaan edustajalle. Tämä lisää osallisuutta paikallisesti, sillä neuvostoon osallistuvat pystyvät panostamaan yhteiseen hyvään, osallistumaan merkityksellisyyden luomiseen ja kokemiseen (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 5).

2.2 Atelier23:n työntekijät

Vakituisia työntekijöitä Atelier23:n tiimissä on kolme ja kutsun heitä opinnäytetyössä ohjaajiksi. Kaksi heistä toimivat luovina valmentajina (creative coach) ja heillä on taiteilijatausta. Yksi ohjaajista on koulutustaustaltaan sosiaalityöntekijä. Heidän työtehtäviinsä kuuluu yksilö- ja ryhmävalmennusta, sekä Atelier23:n toimistotyöt. Myös taidelainaamon pyörittämiseen vaadittavat työt, kuten töiden rekisteröiminen ja taideteosten kehystäminen ovat ohjaajien työtehtäviä. Ohjaajat muodostavat Atelier23:n tukipilarin, johon kaikki toiminta nojaa. Buitenplaatsin johtaja on samalla ohjaajien tiimiesihenkilö ja hän vastaa myös kahdesta muusta Sizan toimipisteestä.

Atelier23:ssa on palkattujen ohjaajien lisäksi vapaaehtoisia ja työharjoittelijoita. He työskentelevät taiteilijoiden parissa esimerkiksi ohjaamalla työpajoja tai kasaamalla vuosikirjaa. Usein Atelier23:n harjoittelijat opiskelevat taideterapiaa, sosiaalityötä tai taidetta ja muotoilua. Oma roolini yhteisöpedagogiopiskelijana oli työyhteisön jäsenille uusi ja käyttämäni menetelmät herättivät mielenkiintoa sekä pohdintaa.

2.3 Atelier23 osana terveydenhuoltosäätiö Sizaa

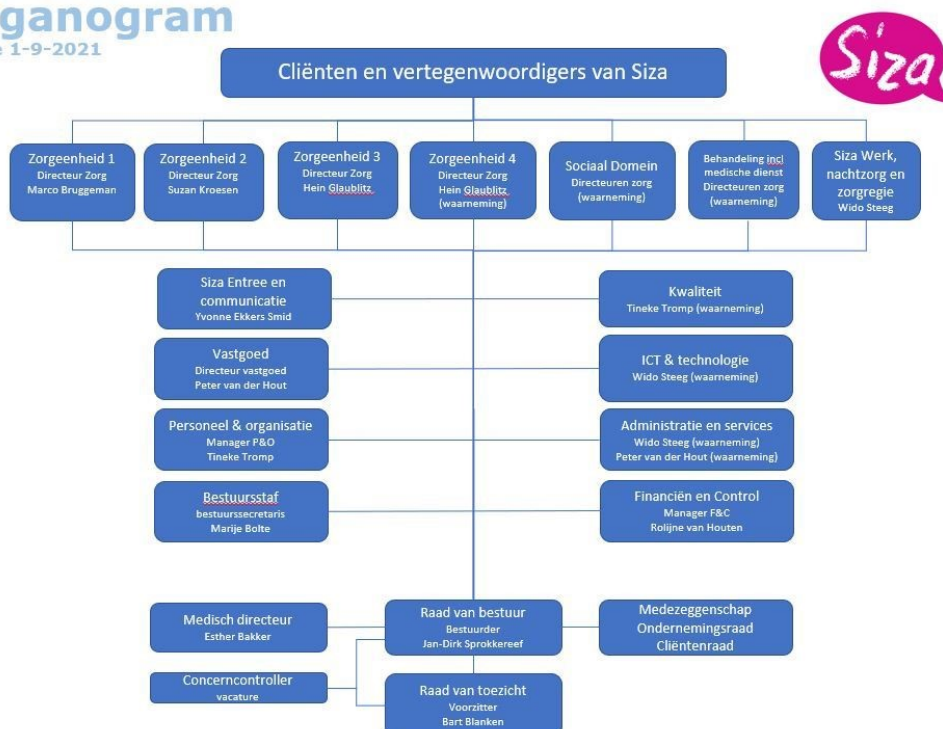
Siza on yksi Alankomaiden suurimmista kehitysvammatyöhön erikoistuneista terveydenhuoltosäätiöistä. Sizan tavoitteena on tarjota kehitysvammaisille mahdollisuuksia hyvään ja mahdollisimman itsenäiseen elämään. Sizan laaturaportissa kerrotaan säätiön keskittyvän asiakkaiden tukemiseen, ammattilaisten käytännöntaitojen vahvistamiseen ja yhteenkuuluvuuden vahvistamiseen. (Meijers & Spokkereef 2020.)

Kyse on asiakkaiden tukemiseen keskittymisestä, ammattilaistemme käytännön taitojen vahvistamisesta ja yhteenkuuluvuuden vahvistamisesta. Vuonna 2020 olemme aloittaneet järjestelmällisen työn vahvistamisen, hyvän tiedostonhallinnan ja esimiesten ja ammatinharjoittajien yhteistyön vahvistamisen. Tulevana vuonna painotamme tätä vielä enemmän. Myös paikallisten toimipisteiden osallistumisen vahvistaminen on asialistan kärjessä, ja otamme vuonna 2021 käyttöön perusmenetelmän: "näin toimimme Sizassa". (Meijers & Sprokkereef 2020.)

Sizan yksi tärkeimmistä arvoista on osallisuus ja sitä pyritään lisäämään mahdollisuuksien mukaan. Seuraavassa organisaatiokaaviossa näkyy selvästi, että asiakkaat ovat kaiken toiminnan yläpuolella ja kaikki toiminta keskittyy asiakkaiden hyvinvoinnin ympärille. Asiakkaiden alapuolella ovat 4 hoitoyksikköä, sosiaalityö, vaihtoehtoiset hoitomuodot, Sizan tarjoamat erityisentuen työpaikat sekä yöhoito. Hoitoyksiköiden alla ovat organisaation pyörittämiseen vaadittavat toiminta-alueet eli kommunikaatio, kiinteistöt, henkilöstö ja organisaatio, johdon työntekijät, laadun tarkkailu, tietotekniikka ja teknologia, hallinto ja palvelut, talous ja valvonta. Alimpana kaaviossa esitetään yhtiön hallitus ja puheenjohtaja, lääketieteellinen johtaja, konsernijohtaja, hallituneuvosto sekä oikeassa alakulmassa työntekijöiden osallistuminen, yritysneuvosto ja asiakasneuvosto.

Organogram

versie 1-9-2021

Kuvio 1: Sizan organisaatiokaavio, (Siza 2021).

Atelier23 on osa Sizaa ja toiminnassa noudatetaan Sizan arvopohjaa. Siza noudattaa pitkäkestoisen hoidon lakia, terveydenhuolto lakia, sosiaalisen tuen lakia, nuorisolakia ja

osallistumislakia. Atelier23:n rahoitus tulee pääosin Sizan kautta ja valtio sekä kunnat puolestaan tukevat Siza (Liite1). (Van de Schoot & De Jong 2022.) Sizan taloudellinen tilanne on tällä hetkellä melko heikko, eikä ylimääräisiä resursseja ole.

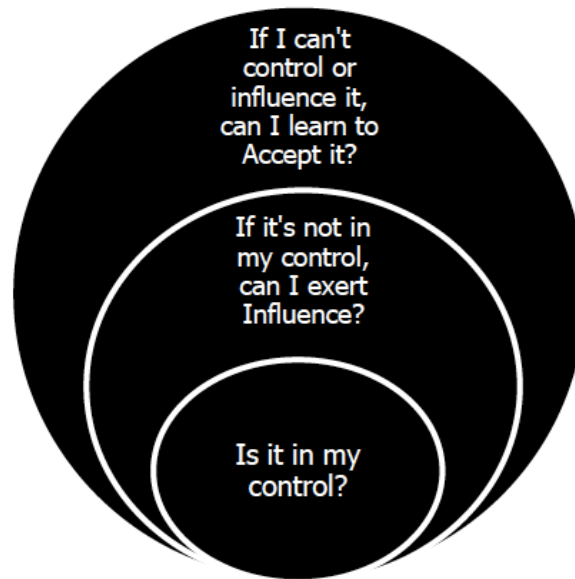
3 KEHITTÄMISTYÖN TARVE

3.1 Tilaajan tarve kehittämistyölle

Tilaaja toivoi minun tekevän kehittämistyötä taidelainaamon, sosiaalisen median ja verkostojen kehittämisen parissa. Työn laajuutta tai tarkkoja raameja ei määritelty, mutta havainnoinnin, haastattelujen ja kyselyiden avulla kehittämistyö löysi punaisen lankansa.

Atelier23 tarvitsee lisää näkyvyyttä ja asiakkaita. Myös uusille näyttelypaikoille ja yhteistyökumppaneille on tarvetta ja tilaaja haluaa vahvistaa yhteistyöverkostoja. Osallisuuden tukeminen puolestaan kumpuaa Siza-säätiön arvoista ja osallisuuden lisääminen tukee työyhteisöä ja sen jäseniä monella tasolla (Isola ym. 2017, 5; Meijers & Sprokkereef 2020). Arvostava kohtaaminen, osallistava ohjaus sekä sosiokulttuurinen innostaminen ovat myös yhteisöpedagogi koulutuksen aikana opittavia perusperiaatteita, jotka koen arvokkaiksi ja joita haluan vahvistaa omassa ammatillisuudessani (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022a, 16).

Näiden toiveiden sekä tarpeiden yhdistäminen ja rajaaminen sopivaksi kokonaisuudeksi vaati keskusteluja ja luovuutta. Havainnoidessani työyhteisön arkea, huomasin ohjaajien olevan kiireisiä ja valmiita siirtymään työtehtävästä toiseen hyvin nopeasti. Koska huomasin ohjaajien työtaakan olevan jo suuri, halusin luoda kehittämistyössäni jotain, joka auttaisi työtaakan tasapainottamisessa. Halusin toimia proaktiivisesti, eli vaikuttaa siihen, mihin pystyn (Covey 2006, 89, 95). Keskustelimme muun muassa tästä Stephen Coveyn vaikuttamisen kehän avulla.

Kuvio 2: The Covey Circles of Influence, (The career Psychologist 2020). Grafiikka: Emma Lounela (2022).

Uloimmassa kehässä esitetään asiat, joihin henkilöllä ei ole kontrollia tai vaikutusvaltaa sekä esitetään kysymys siitä, pystyykö henkilö hyväksymään asian. Näillä asioilla tarkoitetaan esimerkiksi viruksen leviämistä, muiden tapoja toimia ja kansantaloutta. (Covey 2006, 87–92; The Career Psychologist 2020.) Atelier23:n ohjaajien näkökulmasta tarkoitetaan esimerkiksi säätiön resurssivajetta, tilanpuutetta ateljeessa sekä Covid-19 aiheuttamaa sulkutilaa, jolloin asiakkaat eivät voineet vierailla taidelainaamossa.

Keskimmäisessä kehässä esitetään asiat, joihin henkilöllä on vaikutusvaltaa, muttei päätösvaltaa. Näillä asioilla tarkoitetaan esimerkiksi kotiolosuhteita, henkilökohtaista taloutta, perhettä ja ystäviä sekä kollegoita. (Covey 2006, 91–94; The Career Psychologist 2020.) Atelier23:n ohjaajien näkökulmasta näillä tarkoitetaan esimerkiksi vapaa- ja työajan tasapainottamista, uuden kollegan valintaa sekä suurempia hankintoja Atelier23:lle, joiden lopullisesta päätöksestä vastaa ohjaajien esihenkilö.

Sisimpänä esitetään asiat, joihin henkilöllä on päätösvalta. Näillä asioilla tarkoitetaan esimerkiksi omaa käytöstä, toimintaa, asenteita ja omia päätöksiä. (Covey 2006, 87–100; The Career Psychologist 2020.) Atelier23:n ohjaajien näkökulmasta näillä tarkoitetaan esimerkiksi vapautta suunnitella omaa työtä ja työtapoja, omia asenteita työyhteisöä kohtaan sekä oman tietotaidon kehittämistä. Ohjaajilla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten he tekevät työtänsä. Ruutu ja Salmimies (2015, 208) ovat kanssani yhtä mieltä siitä, että viisautta on hyväksyä asiat, joihin ei voi vaikuttaa ja sen sijaan keskittyä asioihin, joihin on mahdollista vaikuttaa.

Työyhteisön kehittämistyö vaatii avoimuutta uuden oppimiselle ja yhdessä tekemiselle, sillä onnistuakseen se vaatii pitkäjänteistä yhdessä tekemistä ja kasvamista prosessin aikana. Työn lähtökohdat ja sen tarpeet muodostuvat työntekijöiden arjesta, työn todellisuudesta, haasteista ja innostuksen lähteistä. (Järvensivu 2020.) Muutostyöskentely edellyttää asiakkaan kokonaistilanteen huomioimista, motivaation ja sitoutumisen selvittämistä. Muutosprosessin aikana asiakas tulee kohdata aidosti, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea, sekä antaa tilaa monenlaisille kokemuksille sekä tunteille. (Rautiainen 2011, 106.) Kehittämistyön integrointi vaatii työyhteisön ymmärtämistä ja tarpeiden huolellista kartoittamista, sekä kärsivällisyyttä kohdata ennakkoluuloja ja mahdollisia haasteita.

4 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT

Kehittämistyössä käytetyt menetelmät on esitetty kronologisessa järjestyksessä. Osa menetelmistä käytettiin samanaikaisesti ja kaikki menetelmät tukivat toisiaan. Valitsin menetelmät niin, että ne antavat kehittämistyötä varten tarvittavia näkökulmia ja tietoa työyhteisön sen hetkisestä todellisuudesta sekä tukevat työyhteisön jäsenten osallisuutta.

4.1 Havaintopäiväkirja

Havaintopäiväkirja toimi tiedonhankintamenetelmänä koko kehittämistyön ajan (Salonen 2013, 23). Kirjasin ylös päivän aikana tapahtuneet asiat, edistetyt työvaiheet, keskustelujen sisällön ja työyhteisön ilmapiirin. Lähtökohtaisesti kaikki kehittämistyön aikana tuotettu materiaali on yhtä tärkeää, vaikka raportoinnissa tiettyjen aineistojen merkitys usein korostuu (mt., 23). Työn vaiheiden tarkka dokumentointi lisää tiedon luotettavuutta, kun prosessista kerrotaan jälkikäteen.

Havaintopäiväkirjan rakenne oli yksinkertainen: kuukausien nimet pääotsikoina ja päivän teema alaotsikkona. Jälkikäteen sisällysluetteloa katsomalla alaotsikot helpottivat navigointia takaisin tilanteisiin ja prosessin vaiheisiin. Päiväkirjan lopullinen pituus oli 37 sivua ja sitä lukemalla saa kattavan ja rehellisen kuvan kehittämistyön vaiheista, haasteista, menetelmien käytöstä ja työyhteisön toiminnasta. Koska kirjoitin havaintopäiväkirjaa koko kehittämistyön ajalta, se täydensi muita tietolähteitä tehden aineistosta kokonaisvaltaisemman. Sosiaalisen kontekstin – eli tarpeiden, ongelmien ja tekojen – selvittäminen ja sen yhdistäminen kokonaistilanteeseen kartoittaa ympäristön todellisuutta (Kurki 2000, 98–99).

4.2 Sidosryhmäanalyysi

Sidosryhmäanalyysillä kartoitettiin Atelier23:een yhteydessä olevat sidosryhmät ja niiden merkitystä ateljeen toiminnalle. Sidosryhmillä tarkoitetaan henkilöryhmiä, henkilöitä tai organisaatioita, joihin projekti vaikuttaa positiivisesti tai negatiivisesti. Sidosryhmäanalyysiä käytetään työkaluna sidosryhmien tunnistamiseen ja priorisointiin sekä sidosryhmien tarpeiden ja motivaatiotekijöiden ymmärtämiseen. (Hautanen 2018). Kaikki organisaation toiminta on yhteydessä sidosryhmiin tavalla tai toisella.

Sidosryhmien selvittäminen sekä niiden toiveiden ja tarpeiden huomioiminen auttaa sidosryhmien jäsenten osallistamisessa tarvittavalla tavalla ja intensiteetillä. Sidosryhmien ja ympäristön kuunteleminen, läpinäkyvyys toiminnoissa ja mukaan ottaminen ovat käytännön esimerkkejä, jotka vaikuttavat myös yhteistyöhalukkuuteen (Luoma-aho, Olkkonen, Laaksonen, Fischer, Välikoski, Matikainen & Karvonen 2014, 17). Käytin sidosryhmäanalyysiä sosiaalisten rakenteiden ja kokonaistilanteen kartoittamiseen (Kurki 2000, 99–100).

PruductPlanin (Newell 2020) sidosryhmäanalyysiä käsittelevässä videossa esitetään sidosryhmien luokittelu samaan tapaan, kuin Jutta Hautasen (2018) blogitekstissä Sidosryhmäanalyysin 5 vaihetta. Myös innovaatio asiantuntija Ruud de Nooij (2021), antoi samanlaisia ohjeita.

Sidosryhmäanalyysin viisi vaihetta ovat:

1. Selvitä sidosryhmät.
2. Luokittele sidosryhmät.
3. Selvitä sidosryhmien tarpeet.
4. Kommunikoivat sidosryhmien kanssa.
5. Päivitä ja ylläpidä analyysiä. (Hautanen 2018.)

Sidosryhmätaulukkoa (liite 2) tehtiin yhdessä tilaajatahoa edustavan ohjaajan kanssa ja lisäksi havainnoin työyhteisöä monesta perspektiivistä. Tilaajatahoon huolellisesti tutustuminen ja yhteistyökumppaneiden selvittäminen olivat välttämättömiä toimenpiteitä sidosryhmäanalyysin tekemisessä. Sidosryhmätaulukko käytiin läpi tiimin ja esihenkilön kanssa syksyllä 2021, jolloin tiimin jäsenillä oli mahdollisuus kommentoida sidosryhmätaulukon sisältöä sekä järjestystä. Esitettyään muutamia tarkentavia kysymyksiä, kaikki paikalla olijat hyväksyivät sidosryhmätaulukon sellaisenaan.

Tärkeimpänä sidosryhmänä ovat taiteilijat, ohjaajat ja heidän esihenkilönsä, pitkäaikaiset harjoittelijat ja vapaaehtoiset. Heitä tulee huomioida ja osallistaa kehittämistyöhön säännöllisesti, sillä työ vaikuttaa heihin eniten.

Muihin sidosryhmiin oltiin yhteydessä kehittämistyön aikana satunnaisesti. Etätapaamiset Cultuur Oost -järjestön yhteyshenkilöiden kanssa ja pilotoinnin aikana tehty yhteistyö Ontmoet de Kunst -gallerian omistajan kanssa ovat esimerkkejä sidosryhmien ottamisesta huomioon prosessin aikana. Lisäksi keskustelin Sizan johtajan, Jan-Dirk Sprokkereefin, kanssa säätiön arvoista sekä opinnäytetyöni tavoitteista.

4.3 Kysely tiimiläisille

Alkukartoitus sisälsi kyselyt Atelier23:n tiimille, eli kolmelle ohjaajalle, yhdelle vapaaehtoiselle ja harjoittelijalle, joista kaikki vastasivat kyselyyn itsenäisesti. Jotta projekti onnistuu, on sen monet taustatekijät selvitettävä alkukartoituksen kautta (Kurki 2000, 122). Alkukartoituksen tarkoituksena oli kerätä tietoa Atelier23:n työntekijöiden sosiaalisesta todellisuudesta, motiiveista, toiveista, tavoitteista sekä resursseista (Kurki 2000, 97).

Ohjaajien kyselyssä oli yhteensä 20 kysymystä (liite 3), jotka muotoilin huolellisesti, jotta saisin mahdollisimman kattavan kuvan ohjaajien ja Atelier23:n todellisuudesta ohjaajien näkökulmasta. Ensimmäiset kysymykset koskivat ohjaajien koulutustaustaa ja roolia Atelier23:ssa, tavallisia työpäiviä, ohjaajien erityistaitoja, motivaatiotekijöitä, tiimidynamiikkaa, työpainetta sekä yhteistyötä Sizan ja muiden Buitenplaats-ryhmien kanssa. Seuraavat kysymykset koskivat Atelier23:n markkinointia, sosiaalista mediaa, taidelainaamon toimintaa ja ulkopuolista yhteistyötä. Viimeiset kysymykset koskivat toiveita Atelier23:n tulevaisuudelle.

Vapaaehtoiselle ja harjoittelijalle järjestetty kysely sisälsi hieman eri tavalla muotoiltuja kysymyksiä (liite 4), sillä heidän roolinsa Atelier23:ssa on erilainen, kuin ohjaajien. Heillä ei ole samanlaista vastuuta, kuin palkatuilla työntekijöillä. Kysymyksiä oli yhteensä 18 ja ne koskivat samoja teemoja, kuin ohjaajilta kysytyt kysymykset.

4.4 Haastattelut taiteilijoille

Taiteilijoille järjestetyt haastattelut suunniteltiin niin, että haastattelija kysyy jokaiselta taiteilijalta samat kysymykset, mutta tukikysymyksille ja keskustelulle annettiin tilaa tarpeen mukaan. Haastattelutilanteen joustavuus ja avokysymykset tekivät haastattelusta

puolistrukturoidun, vaikka samat kysymykset kysyttiin kaikilta haastateltavilta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Ennen haastatteluja kysymykset käytiin läpi yhden ohjaajan kanssa, jotta ne olivat kohderyhmälle hyvin muotoiltuja.

Haastattelijoina toimivat minun lisäksi toinen pitkäaikainen harjoittelija sekä yksi ohjaajista. Haastattelijat kysyi kysymykset (liite 5) ja kirjoitti taiteilijan vastaukset ylös kyselylomakkeeseen, joka lähetettiin Webropol-alustalle.

Taiteilijoille järjestetty haastattelu kattoi yhteensä 87 % kaikista taiteilijoista, eli 39 taiteilijaa, ja se loi kattavan perusjoukon tutkimusta varten. 13 % taiteilijoista eivät osallistuneet haastatteluun joko kehitysvamman vakavuuden tai pitkien poissaolojen takia. Kehitysvamman vakavuudella tarkoitetaan tässä vaikeutta ymmärtää ympäröivää maailmaa, jolloin haastatteluun osallistuminen olisi ollut liian vaikeaa ja hämmentävää sekä mahdollisesti tuottanut stressiä.

Ensimmäiset kaksi taiteilijaa vastasivat haastattelun kysymyksiin lomakkeen kautta itsenäisesti ja kertoivat mielipiteensä kysymyksistä sekä niiden saavutettavuudesta. Kolmekymmentäseitsemän taiteilijaa haastateltiin samojen kysymysten avulla noin puoli tuntia kestävässä yksilötapaamisissa.

Haastattelujen kahdeksan kysymystä käsittelivät motivaatiotekijöitä Atelier23:ssa työskentelyyn, tuen tarvetta, taiteilijan taitoja, taiteilijan oppimistavoitteita taiteen saralla, tulevaisuuden näkymiä taiteilijana, oman taiteen esittelyn tärkeyttä, taiteilijan tavoittamaa kohderyhmää sekä oppimistavoitteita ja työhön osallistumista Atelier23:ssa. Haastattelujen tarkoituksena oli saada lisää ymmärrystä taiteilijoista asiakasryhmänä, heidän toiveistaan sekä asioista, jotka ovat heille tärkeitä. Tarkoituksena oli myös kartoittaa taiteilijoiden mielenkiintoa osallistua yhteistoiminnalliseen kehittämistyöhön.

4.5 Aineiston analysointi

Aineistoa kerättiin, jotta kehittämistyön tarve selkiytyisi ja jotta kehittämistyöstä kiinnostuneet löydettäisiin pilotointijaksoa ajatellen. Aineistoa analysoitiin laadullisesti ja sieltä poimittiin olennaista tietoa kehittämistyötä varten. Laadulliselle analyysille on ominaista, että aineisto ja kehittämistyön tarve kulkevat käsikädessä. Aineistoon syventyminen voi auttaa huomaamaan ja arvioimaan aineistoon sekä tutkimustuloksiin kohdistuvia odotuksia. Laadullisessa tutkimuksessa aineistosta halutaan löytää jotain uutta ja ennen havaitsematonta – uusia

merkityksiä ja tapoja havainnoida ympäröivää, inhimillistä todellisuutta. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2010, 10–13.)

Sisällönanalyysissa luokittelun tehtävänä on aineiston järjestelmällinen läpikäynti tutkimusongelman, keskeisten käsitteiden ja lähtökohtien kautta (Hyvärinen ym. 2010, 14). Täydellinen objektiivisuus on sisällönanalyysissa käytännössä mahdotonta. Kaikki tieto on siinä mielessä subjektiivista, että tutkija tekee päätökset tutkimusasetelmasta oman ymmärryksensä kautta. Tutkimusaineiston sisällön jäsentely ja järjestely, kuten myös keräysvaiheessa tehdyt valinnat sisältävät tutkijan tekemiä teoreettisia valintoja ja tulkintoja. (Mt., 16; Tuomi & Sarajärvi 2018, 20.)

Aineiston visualisointi, kuten datamatriisit, taulukot ja käsitekartat voivat toimia analyysin apuvälineenä ja työkaluna. Visualisoinnit antavat tiiviin ja selkeän yleiskuvan käsitellystä aineistosta tai sen osasta. (Hyvärinen ym. 2010, 21.)

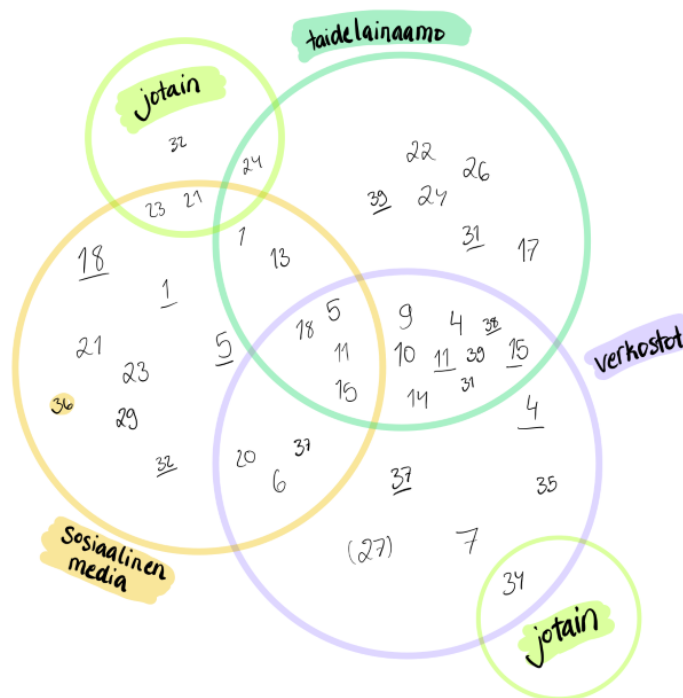
Aineiston luokittelu, analysointi ja tulkinta ovat analyysin osavaiheita. Näiden painotus voi kuitenkin vaihdella riippuen tutkimuksesta tutkimusvälineistöstä, tyylistä ja tutkimuskohteesta. (Hyvärinen ym. 2010, 9.) Aineiston tarkoituksena oli saada kattava kuva työyhteisöstä sekä kehittämistyön tarpeista. Tällä tavalla tehtyä laadullista tutkimusta voi kutsua ymmärtäväksi tutkimukseksi, jossa aikomus on ymmärtää merkityksiä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 26).

4.6 Aineiston luokittelu ja tulkinta

Taiteilijoiden haastatteluista kerätty aineisto luokiteltiin. Luokkia oli yhteensä neljä: kiinnostunut taidelainaamossa tehtävästä työstä, kiinnostunut verkostoitumisesta, kiinnostunut sosiaalisesta mediasta ja kiinnostunut auttamaan jossain muussa, vielä määrittelemättömässä toiminnassa. Annoin jokaiselle haastatteluihin osallistuneelle taiteilijalle oman tunnustenumeron, jonka pystyin yhdistämään nimeen erillisen listan avulla. Kaikki numerot olivat väliltä 1-39 osallistujien lukumäärän mukaisesti.

Osa haastatteluihin osallistuneista oli vastausten perusteella kiinnostunut useammasta, kuin yhdestä toiminnasta, jolloin heidän tunnustenumeronsa sijoitettiin kahden tai jopa kolmen pympyrän sisälle osaksi jokaista joukkoa. Vielä määrittelemättömästä toiminnasta kiinnostuneet saattoivat olla kiinnostuneita myös sosiaalisen median parissa tehtävästä työstä, jolloin heidän tunnustenumeronsa laitettiin osaksi joukkoja “jotain” ja “sosiaalinen media”.

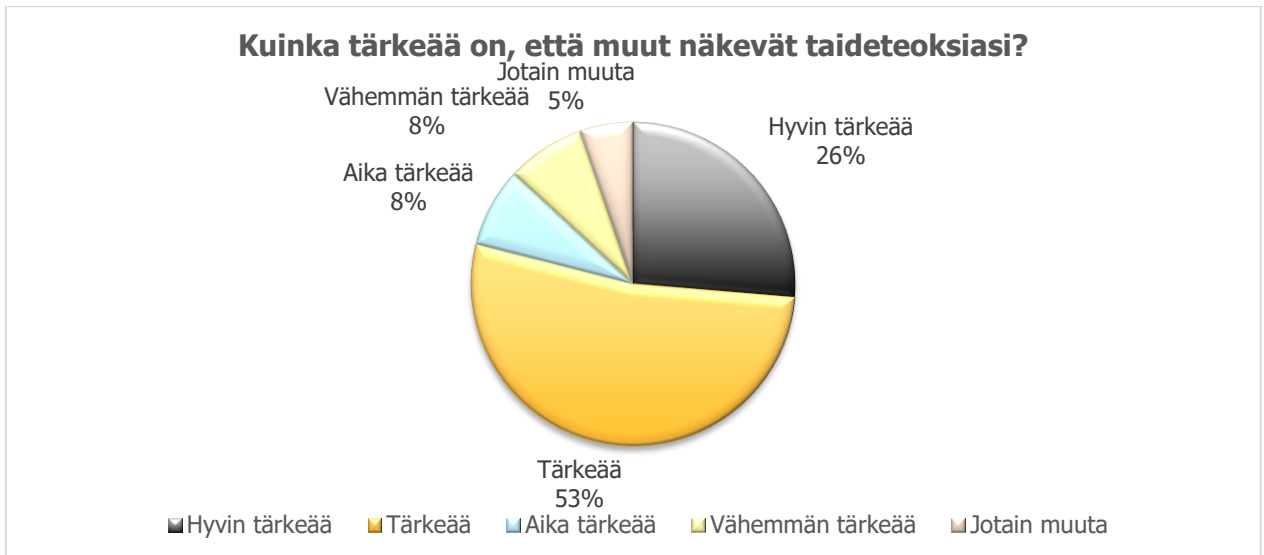
Alla oleva kuva havainnoi luokitteluprosessia. Osa numeroista on myös alleviivattu, jolloin vastausten mukaan kyseinen vastaaja on kiinnostunut erityisesti tästä toiminnasta, mutta myös muista. Koska analyysi on laadullinen ja perustuu avovastauksiin, siinä on erehtymisen vaara. Osittain tämän vuoksi aineiston luokittelun jälkeen pidimme esitelmät, joissa tämä kuva esiteltiin anonymisti ja osallistujilta kysyttiin mielenkiintoa osallistua mukaan pilotointiin. Yhdistämällä haastatteluaineiston vastaukset ja esitelmien keskustelut, aineiston luotettavuus kasvoi.

Kuvio 3: Taiteilijoiden vastausten jakautuminen tunnistenumeroiden 1-39 avulla esitettynä.

Yksi aineiston keräämisen tarkoituksista ja niiden anonymistia luokittelusta oli se, että kaikille taiteilijoille annettiin yhtäläinen mahdollisuus kertoa itsestään, omista taidoistaan, toiveistaan ja mielenkiinnonkohteista ilman ennako-oletuksia. Valinnat pilotointijaksolle osallistuneista taiteilijoista tehtiin aineiston, esitelmien, keskustelujen ja aikataulujen yhteensopivuuden perusteella.

Haastatteluissa kysyttiin myös taiteilijana työskentelemiseen liittyviä kysymyksiä, joilla tein alkukartoitusta ja tutustuin yhteisöön paremmin. Halusin tietää muun muassa taidenäyttelyiden ja töiden esittelyn merkityksen taiteilijoille. Taiteilijoista 79 % kokevat töiden esittelyn hyvin tärkeäksi tai tärkeäksi. Näiden vastausten tulkitseminen vaikutti pilotointijaksolla tehdyn ”10 stappien” tuotoksen sisältöön.

Kuvio 4: Atelier23:n taiteilijoiden näkemys näyttelyiden järjestämisen tärkeydestä.

Aineistosta tehdyt tulkinnat auttoivat etenemään prosessissa selkeyttämällä kehittämistyön tarpeita ja toiveita, sekä tutustumalla kohderyhmän kiinnostuksiin ja mahdollisuuksiin kehittämiskohteiden parissa työskentelyn suhteen. Aineiston luokittelun avulla tehdyt visualisoinnit auttoivat kehittämistyön prosessista informoinnissa.

Ohjaajien kyselyyn vastanneita oli kolme. Luokittelin vastauksia ja tutustuin niiden kautta ohjaajien työhön. Vastaukset olivat samantyyllisiä ja tiimillä oli yhteneväiset käsitykset muun muassa tiimin yhteistyön sujuvuudesta ja toisaalta myös työpaineesta. Yhteneväisyyksien ja eroavaisuuksien tutkimisen jälkeen visualisoin tuloksia ja loin vastauksista kuvan ohjaajan työstä, työpaineesta, motivaatiosta tehdä työtä, taidoista, tiimistä ja toiveista Atelier23:n tulevaisuuden suhteen.

Kerätyn aineiston perusteella ohjaajan työnkuva on Atelier23:ssa monipuolinen ja työtä on paljon. Ohjaustyötä on paljon, sillä taiteilijoiden määrä on kasvanut ja myös hoitotyön tarve on lisääntynyt. Toisaalta taide ja ihmisten parissa työskenteleminen motivoi ohjaajia ja he haluavat tarjota jokaiselle taiteilijalle mahdollisimman laadukasta tukea taiteilijana kehittymiseen. Ohjaajat järjestävät työpajoja, antavat uusia tehtäviä taiteilijoille sekä neuvovat muun muassa maalaustekniikoissa. Heillä on paljon ideoita ja toiveita, mutta heidän on jo nyt vaikea rajata työtään. Ohjaajien työpäivään kuuluu lisäksi paljon kommunikointia muiden sidosryhmien kanssa, kun esimerkiksi taksipalvelun kanssa täytyy sopia muuttuneista noutoajoista.

Työn selkeälle rajaamiselle ja priorisoinnille oli tarvetta vastausten perusteella. Myös tavoitteiden määrittely, työn suunnittelun ja tulevaisuusajattelun harjoittelu nousivat aineistoon tutustuttaessa esiin. Atelier23:n tulevaisuudelta ohjaajat toivovat muun muassa lisää

näkyvyyttä, hyvää mainetta, yhteistyökumppaneita ja vahvempaa yhteyttä ympäröivään yhteiskuntaan.

Kyselyt ja haastattelut olivat ensimmäinen työyhteisöä osallistava toimintatapa ja siihen suhtauduttiin positiivisesti. Kaikki työyhteisön jäsenet saivat kokemuksen siitä, että heidän vastauksillaan on merkitystä. Aineistoon tutustuminen sekä sen luokittelu ja tulkitseminen auttoivat minua ymmärtämään, mikä on tälle yhteisölle tärkeää ja miksi.

4.7 Tarkentavat keskustelut

Tarkentavia keskusteluja käytiin ohjaajien kanssa erityisesti alkukartoituksen aikaan syksyllä 2021. Keskustelut koskivat muun muassa työyhteisöä, taiteilijoiden oppimistavoitteita, toiveita kehittämistyölle ja mahdollisuuksia osallistua kehittämistyöhön. Keskustelujen avulla kuva työyhteisöstä tarkentui ja kehittämistyö sai laajempia näkökulmia. Ohjaajien asiantuntijuus ja olemassa oleva tietotaito olivat merkittäviä tiedon lähteitä alkukartoituksen aikaan.

Keskustelujen aikana käytiin läpi myös aineiston keräämisen syitä sekä aineiston tulkintaa anonymisti. Keskusteluja käytiin työn rajaamisesta sekä kehittämistyön osalta, että ohjaajien näkökulmasta. Tilaajan pyynnöstä taidelainaamon modernisointi jätettiin pois kehittämistyöstä. Syynä oli se, että taidelainaamo olisi ollut liian suuri yksittäinen kehittämiskohde ja tilaaja toivoi minun keskittyvän verkostojen ja sosiaalisen median kehittämiseen.

Huomasin työtä tehdessäni, että odotukset ja arvostus näyttävät eri henkilöiden käytöksessä hyvinkin erilaisin tavoin. Tästä ilmiöstä kirjoittavat myös Salmela-Aro, Nurmi ja Feldt (2017, 58). Tarkentavien keskustelujen aikana keskustelin ohjaajien kanssa erilaisista odotuksista ja ennako-oletuksista kehittämistyötä kohtaan sekä sen arvostuksesta ja kommunikaation tärkeydestä.

Kävin keskustelua myös tiimiesihenkilön kanssa erityisesti Atelier23:n resursseista ja tulevaisuudesta sekä osallisuuden tärkeydestä. Hän osallistui ohjaajille järjestettyyn esitelmään.

4.8 Esitelmät

Esitelmiä oli kolme erilaista. Ensimmäinen esitelmä pidettiin tiimiläisille, toinen taiteilijoille pienryhmissä ja kolmas kaikille paikalla oleville työyhteisön jäsenille. Esitelmiä pidettiin, jotta tärkeimmät sidosryhmät tulisivat informoiduiksi koko prosessin ajan. Esitelmien aikana käydyt

keskustelut lisäsivät työyhteisön välistä kommunikaatiota, ja minä pääsin tutustumaan työyhteisön jäsenten erilaisiin näkökulmiin paremmin.

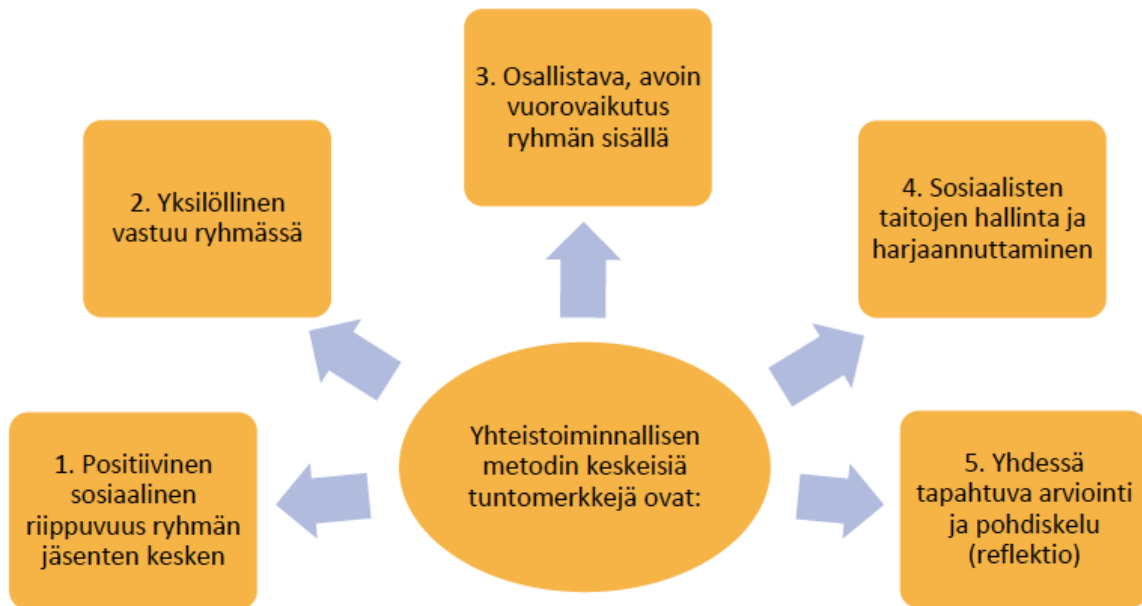
Ensimmäinen esitelmä oli ohjaajille ja myös ohjaajien esihenkilö osallistui siihen. Suunnittelemassani esitelmässä kävin läpi kehittämistyön vaiheita ja rakennetta, joista keskustelimme esitelmän aikana ja lopuksi. Esitelmässä käytettiin apuna Stephen Coveyn vaikuttamisen kehää, sekä Simon Sinekin ”Miksi, miten, mitä?” toimintatapaa nimeltä The Golden Circle. Tavoitteita käytiin läpi peilaten resursseja sekä niiden luomia raameja ja esitelmässä käytiin läpi myös sidosryhmäkaavio, siitä keskustellen. Suunnittelun ja kehittämistyön vaiheista informoimisen avulla pyrin ylläpitämään tasapainoa ja murtamaan muutosvastarintaa. Hyötynäkökulman – eli rationaalisen, tehokkuutta tavoittelevan ulottuvuuden – käsitteleminen esitelmän aikana puhui innovatiivisen suunnittelun puolesta. (Kurki 2000, 120.) Minulle on tärkeää, että tekemästani työstä on oikeasti hyötyä.

Taiteilijoille järjestetin esitelmät pienryhmissä aineiston luokittelun jälkeen. Lyhyiden esitelmien aikana kiitin taiteilijoita osallistumisesta haastatteluihin ja esittelin havaintokuvan numerotunnisteiden avulla luokitelluista osallistujien kiinnostuksen kohteista. Kerroin tulevasta pilotointijaksosta ja kysyin taiteilijoiden mielenkiintoa ja halua osallistua pilotointiin. Taiteilijat esittivät kysymyksiä ja kehittämistyöstä keskusteltiin myös yleisellä tasolla.

Pilotointijakson lopussa koko työyhteisön edustajistolle pidettiin esitelmät koskien pilotointijakson tuotoksia ja taiteilijoiden oppimiskokemuksia pilotointijakson aikana. Osa työyhteisön jäsenistä ei päässyt paikalle aikataulullisista syistä, sillä Atelier23:ssa työskennellään osa-aikaisesti.

4.9 Yhteistoiminnallinen pilotointi

Yhteistoimintaa selitetään sanoilla kumppanuus, vastavuoroisuus, vuorovaikutus ja yhteistyö (Finto 2022). Seuraavan kaavion informaatio on kirjasta Yhdessä oppiminen – Yhteistoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet ja kaavio selittää yhteistoiminnallisen metodin keskeisiä tuntomerkkejä (Hellström, Johnson, Leppilampi & Sahlberg 2016, 10–11).

Kuvio 5: Yhteistoiminnallisen metodin keskeiset tuntomerkit, (Hellström ym. 2016, 10–11). Grafiikka: Emma Lounela (2022).

Yhteistoiminnan positiivisia vaikutuksia ovat yhdessä oppiminen, sosiaalisen pääoman karttuminen, hyvinvoinnin kohentuminen, kasvu ja kehitys, yhdenvertaisuuden toteutuminen sekä yhteisöllisyyden vahvistuminen (Hellström ym. 2016, 11). Näistä syistä yhteistoiminta valittiin kehittämistyön menetelmäksi Atelier23:n työyhteisöön ja sen toimintaan perehtymisen jälkeen.

Yhteistoiminnan periaatteiden taustalla on arvomaailma, jossa ihmiskuva on humanistinen. Ihminen nähdään aktiivisena toimijana, joka luonnostaan haluaa auttaa toisia. Ryhmäläiset tarvitsevat toinen toisiaan ja yhteistoiminta tuottaa arvoa sekä itselle, että muille. Jokainen ihminen nähdään ainutlaatuisena ja silti yhdenvertaisena. (Mt., 11.) On myös muistettava, että yhdenvertaisuus on jokaisen perusoikeus, jonka toteutumista on tuettava ja kehitettävä (Oikeusministeriö 2022; Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 7§).

Opinnäytetyötä tehdessäni, havaitsin organisaatiovalmentaja Nina Rinteen esittämän teorian korkean psykologisen turvallisuuden tason merkityksestä oppimiselle ja työyhteisön hyvinvoinnille pitävän hyvin paikkansa. Korkealla psykologisen turvallisuuden tasolla on merkitystä organisaation kehitykseen niin strategia-, kuin yhteisötasolla. Myös Googlen tutkimuksen mukaan vaativassa ja nopeatahtisessa työympäristössä menestyminen riippuu riskinottokyvystä ja kyvystä olla haavoittuvainen vertaisten edessä. (Rinne 2021, 66.) Erilaisten elementtien ja taustateorioiden hyödyntäminen yhteistoiminnassa tekee työskentelystä syvempää ja antaa työlle uusia merkityksiä.

Esimerkiksi leikillisyys lisää ongelmanratkaisukykyä. Leikin aikana pulmat ja haasteet suodattuvat alitajunnan kautta antaen vastauksia luonnollisella tavalla. Leikki antaa tilaa uusille mahdollisuuksille ja näkökulmille. (Brown 2009, 12, 15, 22.) Improvisaation merkitys yhteisessä kehittämistyössä korostuu, kun puolivalmista ideaa kokeillaan käytännössä. Improvisaation avulla voidaan tehdä nopeita muutoksia ja saada uusia ideoita matkan varrella. Improvisaatio poistaa painetta onnistumisesta, antaa mahdollisuuden kehittyä nopeammin ja lisää luovaa ajattelua. Maksimaalinen innovaatio saavutetaan suunnittelun ja improvisaation tarkalla tasapainolla. (Sawyer 2007, 34–36.)

Ruutu ja Salmimies (2015, 73) kirjoittavat luottamuksen tärkeydestä ja siihen liittyvistä elementeistä. Inhimillisyys rakentaa luottamusta sekä ihmisyyden, että ammatillisuuden päälle. Ohjausprosessissa on tärkeää tuoda mukaan myös ohjaajan omaa persoonaa ja luottamuksellisen yhteistyösuhteen saavuttaminen edellyttää aitoa kohtaamista. Luottamuksen kautta puolestaan vapautuu tilaa spontaaniudelle ja herkkyydelle. (Ruutu & Salmimies 2015, 73.) Positiivinen sosiaalinen riippuvuus ja osallistava, avoin vuorovaikutus auttavat saavuttamaan vahvemman lopputuloksen (Hellström ym. 2016, 10–11). Tiimityöhön panostamisen sekä ryhmän keskinäisen vuorovaikutuksen kehittämisen on puolestaan tutkittu lisäävän työhyvinvointia sekä vähentävän stressiä (Rinne 2021, 70).

Tutkija Kaija Collin kertoo työntekijöitä arvostavasta johtamisesta, jossa asiantuntijuutta sekä osaamista arvostetaan ja tuodaan näkyväksi. Collin kertoo arvostavan johtajuuden olevan valmentavaa ja tekijää palvelevaa johtamistyötä, jolloin työntekijä saa tukea sitä tarvitessaan. (Ukkonen 2020). Persoonaan liittyviä vahvuuksia voi myös kehittää ja niitä voi vahvistaa yksilön voimavaroiksi. Vahvoja alueita vahvistamalla myös ADHD-oireinen henkilö saa esiin persoonaansa liittyviä positiivisia piirteitä ja samalla onnistumisen kokemuksia. (Sandberg 2018, 20.) Yhteistoiminnallisuus tukee kognitiivisten oppimiskokemuksien lisäksi itsetunnon ja sosiaalisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä (Hellström ym. 2016, 6). Atelier23:ssa järjestämäni yhteistoiminnallinen pilotointi pohjautui näiden arvojen ja toimintaperiaatteiden päälle.

5 PILOTOINNIN PROSESSI JA TULOKSET

Hyvä tuote on tarpeellinen ja hyödyllinen. Tuotteen hyödyllisyyttä tulee todentaa käytännön testaamisen tai tutkimuksellisen näytön kautta ja tuotteistaminen kannattaa tehdä ihmiskeskeisesti osallistamalla tuotteen käyttäjiä mahdollisimman monipuolisesti. Lisäksi

tuotteen helppokäyttöisyys ja variointimahdollisuudet sekä työyhteisön sisällä, että muissa organisaatioissa tekevät tuotteesta merkityksellisen. (Halonen 2021, 16.)

Yhteistoiminnallinen pilotointi järjestettiin vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä, yhteensä kahdeksan viikon ajan. Pilotointiin osallistui aktiivisesti kolme taiteilijaa, joista jokaisella oli joko ADHD, autismitietäminen häiriö tai niiden yhdistelmä. Lisäksi yksi taiteilija osallistui pilotoinnin alkuun. Anonymiteetin turvaamiseksi kutsun heitä keksityillä nimillä: Aatos, Benjamin, Cecilia ja Danielle. Pilotointiin osallistui satunnaisesti myös kaksi Atelier23:n ohjaajaa, yksi gallerianomistaja ja muita Atelier23:n taiteilijoita.

5.1 Verkostoituminen ja näyttelyn järjestäminen – oppaan kehittäminen

Opas taiteilijana verkostoitumiseen ja näyttelyn järjestämiseen tehtiin yhteistoiminnallisesti Atelier23:n taiteilijoiden kanssa. Tässä luvussa kerron oppaan tekemisen prosessista ja yhteistoiminnasta Aatoksen kanssa.

Syksyllä 2021 järjestetyssä haastattelussa Aatos kertoi olevansa hyvä muun muassa objektiivisessa ajattelussa, ratkaisujen etsimisessä, tiedon jäsentämisessä, yksityiskohtien näkemisessä ja nopeassa ajattelussa. Lisäksi hän kertoi olevansa taitava näyttelyssä, puhumisessa, ilmapiirin kohottamisessa, keramiikan tekemisessä, maalaamisessa ja piirtämisessä. Haastattelussa Aatos kertoi oppimistavoitteinaan verkostoitumisen ja yhteishenkilöiden kanssa kommunikoinnin, jotta hän voi myöhemmin ottaa yhteyttä mahdollisiin näyttelypaikkoihin freelancer -periaatteella ja rakentaa oman näyttelyn itsenäisesti. Nämä tekijät vaikuttivat päätökseen pyytää Aatos osaksi pilotointijakson työryhmää.

Tapasin Aatoksen kanssa joka keskiviikkoamu kahdeksan viikon ajan. Juttelimme aina ensin kuulumisista ja virittäydyimme yhteistyöhön. Tapaamiset kestivät tunnista puoleentoista tuntiin ja tapaamisten aikana suunnittelimme rakennetta verkostointia ja näyttelyiden rakentamista helpottamaan.

Ensimmäisen tapaamisen aikana keskustelimme, miksi pilotointi toteutetaan ja kokeeko myös Aatos projektin tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi. Kerroin hänelle myös, että hän voi myös missä vaiheessa tahansa lopettaa pilotointiin osallistumisen ilman erityistä syytä. Hän halusi osallistua ja koki, että hänellä on annettavaa tähän projektiin.

Kävimme läpi erilaisia vaihtoehtoja oppaalle, jonka tulisi helpottaa verkostoitumista ja näyttelyn rakentamista. Mietimme esimerkiksi korttipeliä ja Flowchart -sovellusta, jossa suoritettu askel johtaa seuraavaan. Tulimme kuitenkin siihen tulokseen, että oppaan on oltava mahdollisimman helppokäyttöinen ja yksinkertainen. Työyhteisön tarpeiden mukaan valitsimme tekevämme oppaasta kaksi versiota: digitaalisen Power Point -esitelmän, jota on mahdollista päivittää jatkossa sekä tulostetun ja laminoidun version, johon voi tehdä merkintöjä valkotalutuksilla.

Sovitut kymmenen askelta muodostivat rungon ja otsikkorakenteen työskentelylle. Etenimme pilotoinnin aikana yhden askeleen suunnittelun jälkeen seuraavaan. Pidimme ajatuksen korttipelistä mukana koko pilotoinnin ajan ja se auttoi meitä pitämään tuotoksen helposti lähestyttävänä ja mielekkäänä.

Yhteistoiminta Aatoksen kanssa oli järjestelmällistä, sillä se sopi hyvin hänen luonteelleen. Teimme päätökset yhdessä keskustellen ja Aatoksen kirkas hahmottamiskyky auttoi tekemään ohjeista hyvin selkeät. Molempien osaaminen täydensi tuotosta ja teimme ohjeet niin, että ne ovat mahdollisimman saavutettavat ja helppokäyttöiset Atelier23:n toiminnassa.

5.2 Verkostoituminen ja näyttelyn järjestäminen – oppaan testaaminen

Oppaan tekemisen aikana kokeilimme sen ohjeita yhdessä Benjaminin kanssa. Tärkeitä kokemuksia prosessin kannalta olivat kohtaamisen harjoitukset, roolipelin kokeileminen, näyttelypaikkojen etsiminen ja sosiaalisen median portfolioista keskusteleminen. Sovittuja tapaamisia oli kahdeksan.

Kohtaamista ja sosiaalista vuorovaikutusta harjoiteltiin erilaisin tavoin: tarkkailemalla ohjaajien tapaa kohdata yhteistyökumppani, keskustelemalla kohtaamisen tavoista sosiaalisessa mediassa, harjoittelemalla puhelinsoittoja, kirjoittamalla ja lähettämällä sähköposteja, tapaamalla gallerianomistajan kanssa, roolipelin avulla, keskustelemalla kohtaamisista, pitämällä esitelmä työyhteisön jäsenille ja käymällä palautekeskustelua. Näistä kokemuksista ja harjoituksista oppaaseen koottiin olennaisimmat ja taiteilijan verkostoitumisen sekä näyttelyn rakentamisen kannalta tärkeimmät harjoitukset. Sosiaalisten taitojen hallinta ja harjaannuttaminen kertovat siitä, että toiminnalla on tiedollisten tavoitteiden lisäksi selkeät sosiaaliset tavoitteet (Hellström ym. 2016, 11).

Roolipeliä varten tapasimme Benjaminin kanssa taiteilijoille tutun gallerianomistajan, joka on erikoistunut Ulkopuoliseen taiteeseen (Outsider Art), eli taiteeseen, joka kumpuaa taiteilijan

uniikista maailmakuvasta ja kokemuksista (Maclagan 7, 2010). Tapasimme hänen galleriassaan ja harjoittelimme roolipelin avulla gallerianomistajan kohtaamista. Roolipeli ohje oli vielä keskeneräinen, mutta alustavan ohjeen avulla kävimme läpi kohtaamisharjoituksen. Harjoituksen jälkeen kävimme keskustelua ja sovimme seuraavalle viikolle ajan teemahaastattelumuotoiseen palautekeskusteluun. Viikon aikana osallistujat ehtivät hieman prosessoida roolipelin kokeilemista. Palautekeskustelu nauhoitettiin ja keskustelu antoi kehittämistyölle lisäarvoa ja näkökulmaa.

Näyttelypaikkoja ja yhteistyökumppaneita voi etsiä monella tavalla. Sosiaalisen median ja hakukoneiden kautta voi löytyä mahdollisia paikkoja ja yhteystiedot löytyvät yleensä helposti. On myös mahdollista kävellä naapurustossa ja miettiä, missä olisi lähin potentiaalinen näyttelypaikka ja tutustua yleisiin tiloihin spontaanisti. Kokeilimme Benjaminin kanssa molempia tapoja. Kokeilujen kautta koimme selkeimmäksi ottaa yhteyttä ensin kirjallisesti sähköpostin välityksellä. Teimme kirjalliseen yhteydenottoon mallipohjan opasta varten.

Sosiaalisen median portfolioista ja sen ylläpitämisestä käytiin keskustelua useaan otteeseen. Esimerkiksi Instagram alustalle rakennettu portfolio antaa mahdolliselle yhteistyökumppanille kuvan taiteilijan tyylistä ja taiteilijan kehittymistä on mahdollista seurata helposti. Sosiaalisen median kautta verkostoituminen on ajankohtaista.

Yhteistoiminta Benjaminin kanssa oli kokeilevaa. Benjamin uskaltautui kasvuvyöhykkeelle kehittämistyötä tehdessämme. Suunnittelimme tilanteet yhdessä niin, että Benjaminilla oli aina tuettu ja kannustettu olo. Oppaan ohjeiden testaaminen oli tärkeää, sillä näin saimme paremman yleiskuvan oppaan käyttötarkoituksista ja toisaalta Benjaminin onnistumisen kokemukset kannustavat muitakin taiteilijoita käyttämään opasta.

5.3 Verkostoituminen ja näyttelyn järjestäminen -opas

Oppaan nimeksi annettiin ”10 stappen” eli kymmenen askelta ja se alkaa näillä sanoilla: ”Nämä kymmenen askelta johdattavat sinut taiteilijana verkostoitumiseen ja näyttelyn rakentamiseen.” Opas sisältää vinkkejä taiteilijan verkostojen kehittämiseen ja ylläpitämiseen, sekä ohjeita näyttelystä sopimiseen ja sen järjestämiseen. Ohjeita voi käyttää yksilötyöskentelyssä, pienryhmätyöskentelyssä ja Atelier23:n yhteistyöverkostojen kehittämiseen. Oppaan ohjeita on tarkoitus seurata kronologisessa järjestyksessä. Kuitenkin osalle taitelijoista esimerkiksi ensimmäiset kaksi askelta ovat jo valmiita, jolloin oppaassa voidaan siirtyä seuraaviin työvaiheisiin. Ensimmäiset askeleet ovat yksinkertaisempia ja viimeiset askeleet haastavampia.

Loppupään tehtävät on tarkoitus tehdä yhdessä ohjaajan kanssa. Kaikkiin askeleisiin on mahdollista pyytää apua joko ohjaajalta, vapaaehtoisilta, harjoittelijoilta tai muilta taiteilijoilta.

Nostan oppaasta roolipelin (liite 6), jonka on tarkoitus olla työkalu kohtaamisen harjoitteluun. Myös muistilista siitä, mitä tulee ottaa huomioon, kun vierailee näyttelypaikalla (liite 7) on konkreettinen työkalu, jota voidaan yhdessä taiteilijoiden kanssa käyttää näyttelyä suunniteltaessa. Näiden lisäksi oppaassa on muun muassa mallipohja sähköistä yhteydenottoa ja puhelinsoittoa varten, sekä taidenäyttelyn järjestämiseen ja purkamiseen tarvittavat muistilistat. Lopun reflektio auttaa jäsentämään tehtyä työtä ja sen tuloksia, auttaen ymmärtämään omaa ja pienryhmän oppimiskokemuksia. Seuraava kuvio esittelee kaikkien oppaan osien otsikot.

Kuvio 6: ”10 stappien” -oppaan rakenne.

Tulostettua ja laminoitua opaskirjaa säilytetään sille varatussa mapissa ja oppaan ohjeita on mahdollista käyttää irrallisina osina. Askelten numerot ja värikoodit sekä sisällysluettelo auttavat pitämään oppaan kronologisessa järjestyksessä. Digitaalista, Power Point -muotoista,

versiota on puolestaan mahdollista päivittää helposti ja oppaan saa tulostettua uudestaan tarvittaessa. Siitä voi myös tulostaa kopion esimerkiksi parityöskentelyä varten.

5.4 Sosiaalinen media – oppaan kehittäminen

Sosiaalisen median kehittämistyö alkoi yhden ohjaajan kanssa tehdyllä selvityksellä eri sosiaalisen median kanavista ja niiden sen hetkisestä tilanteesta syksyllä 2021. Atelier23:lla on tilejä Instagramissa, Facebookissa ja LinkedIn:ssä verkkosivujen lisäksi. Tällä hetkellä Instagram on yksi parhaista sosiaalisen median kanavista uusien seuraajien löytämiseksi, ja tämän vuoksi keskityimme Instagramin algoritmien opiskeluun ja suunnittelimme julkaisut Instagram lähtöisesti. Kuitenkin nämä samat tavat toimivat myös muissa Atelier23 käyttämissä sosiaalisen median alustoissa. Esimerkiksi hashtagien eli aihetunnisteiden merkitys, laadukkaat kuvat sekä selkeä julkaisun rakenne ja päämäärä ovat kaikissa kanavissa tärkeitä seuraajien saavuttamisen kannalta. (Mello 2022.)

Sosiaalisen median opasta varten opiskelimme tämänhetkisiä sosiaalisen median strategioita, jotta voimme tehdä oppaasta mahdollisimman ajankohtaisen. Oikeanlaisilla sosiaalisen median julkaisuilla voimme saavuttaa potentiaalisia asiakkaita ja antaa Atelier23:lle lisää näkyvyyttä. Pilotoinnin aikana oli tärkeää kuunnella taiteilijoita ja miettiä yhdessä, minkälaisilla julkaisuilla Atelier23:a ja sen taiteilijoita esitellään.

Sosiaalisen median pilotointi aloitettiin yhdessä Cecilian ja Daniellen kanssa. Molemmat taiteilijat olivat innostuneita osallistumaan yhteistoiminnalliseen kehittämistyöhön, ja heillä oli alusta alkaen paljon ideoita ja ajatuksia Atelier23:n sosiaalisen median kehittämiseen. Haastattelujen mukaan molemmat olivat kiinnostuneita sosiaalisesta mediasta.

Danielle ei päässyt osallistumaan ensimmäiseen tapaamiseen, mutta hän lähetti minulle sähköpostin, jossa kertoi ajatuksiaan Atelier23:n sosiaalisesta mediasta ja kehittämisideoitaan sen suhteen. Daniellen lähettämä sähköpostiviesti tuki Cecilian näkemyksiä ja keskustelimme niistä seuraavalla kerralla yhdessä, kun kaikki kolme olimme läsnä. Alkuvaiheessa Danielle vetäytyi projektista henkilökohtaisten syiden vuoksi ja jatkoin projektia yhdessä Cecilian kanssa. Daniellen ajatukset prosessin alussa tukivat kuitenkin kehittämistyötä.

Cecilian kanssa sovittuja tapaamisia oli yhteensä kahdeksan, joista yksi peruuntui. Ensimmäisellä kerralla keskustelimme projektin tavoitteista ja toimintatavoista. Kysyin Cecialta tapaamisen päätteeksi, minkälainen tunnelma hänelle jäi ja hän vastasi näin: ”Yeh, it was fun! I liked it. Now I realize that of course we need a social media team and me in it as

an artist who is working mostly in social media.” Tämä Cecilian oivallus antoi minulle ohjaajana vahvistuksen työn merkityksestä jo ensimmäisellä tapaamiskerralla.

Vaikka teimmekin usein paljon töitä ja välillä tekniikan kanssa oli ongelmia - esimerkiksi nettiyhteys ei toiminut tai sovelluksessa oli häiriö – yhdessä työskentely oli Cecilian mielestä jokaisella tapaamiskerralla mukavaa. Annoin aina ohjaajana mahdollisuuden keskeyttää työskentely, jos se tuntui liian haastavalta tai isolta urakalta siihen hetkeen ja kysyin kokemuksia jokaisen tapaamisen jälkeen.

Tapaamisen rakenne kulki aina samalla tavalla: perjantai aamuna kello 10:00 hain Cecilian hänen työpisteeltään ja kysyin, onko hän valmis tapaamiseen. Valitsimme rauhallisen tilan, jossa saamme työskennellä keskeytyksettä ja häiriöttä. Cecilia otti usein keskittymislelun mukaansa, koska hienomotorinen toiminta tukee keskittymistä (Sandberg 2018, 135). Keskittymistä helpotti usein myös selkeä tavoite, jonka halusimme tapaamisen aikana saavuttaa. Istuimme alas ja vaihdoimme kuulumiset. Tämä hetki oli prosessin ja luottamuksen kannalta oleellinen. Pystyimme aloittamaan tapaaminen kertomalla jotain itsestämme ja kuuntelemalla toisiamme loimme tilan yhteistyölle.

Kuulumisten jakamisen jälkeen kerroin päivän tavoitteesta ja kysyin häneltä mielipidettä. Keskustelimme tässä kohtaa usein sosiaalisen median julkaisun rakenteesta ja siihen sisältyvistä komponenteista sekä yksityiskohdista. Suunnitelman valmistuttua teimme julkaisun sen mukaan. Otimme kuvat, kirjoitimme tekstin ja lisäsimme hashtagit eli aihetunnisteet. Suunnittelemalla ja tekemällä julkaisuja loimme samalla sabluunoita opasta varten. Kysyimme ennen julkaisemista vapaana olevalta ohjaajalta oikolukua. Julkaisut tehtiin aina hollanniksi seuraajakunnan mukaisesti ja julkaisun hyväksyttäminen osallisti myös ohjaajaa prosessiin.

5.5 Sosiaalinen media -opas

Sosiaalisen median opas sai nimekseen ”Sociale media -paketti” eli sosiaalisen median paketti. Se sisältää sabluunoita sosiaalisen median julkaisujen tekemiseen sekä vinkkejä siihen, mitä kannattaa tehdä, jotta algoritmit toimisivat hyvin. Julkaisut on suunniteltu erityisesti Instagramia varten, sillä Instagram on tällä hetkellä hyvin potentiaalinen kanava näkyvyyden lisäämiseen ja uusien asiakkaiden löytämiseen (Mello 2022). Kaikki sabluunat on suunniteltu niin, että niitä voi käyttää myös Facebook julkaisuja tehdessä. Atelier23:n Instagram ja

Facebook ovat linkitettyinä toisiinsa ja julkaisut julkaistaan automaattisesti molempiin. LinkedIn-alustalle kuvallisia julkaisuja voidaan käyttää sellaisenaan.

Opas sisältää sabluunat seuraavien julkaisujen tekemiseen: näyttelyjulkaisu, perusjulkaisu, ”kela”-videojulkaisu, ”tarina”-videojulkaisu sekä ”Meet the Artist” julkaisu kokonaisuus, joka sisältää perusjulkaisun, tarinan ja kelan. Lisäksi oppaan lopussa on lista hashtagista, joiden avulla voi navigoida sosiaalisessa mediassa ja löytää itselle kiinnostavaa sisältöä ja toisaalta asettaa oman sisällön helpommin saavutettavaksi.

Muistutus vierailijamäärien seuraamisesta oli olennaista laittaa oppaaseen, jotta työn tuloksia ja julkaisujen saavutettavuutta voi tarkkailla. Tärkeää on myös muiden julkaisuihin reagointi ja kommentteihin vastaaminen. Tämänhetkiset algoritmit tukevat erityisesti niitä käyttäjiä – jotka toimivat alustoilla sosiaalisesti ja aktiivisesti – tarjoamalla heille näkyvyyttä (Mello 2022).

Nostan oppaasta esimerkkeinä näyttelyjulkaisun ja perusjulkaisun sekä ensimmäisen sivun ”Meet the Artist” -julkaisujen ohjeesta. Muita ohjeita ei voi anonymiteetin takaamiseksi julkaista.

De achtergrond is vierkant en rood en de poster staat daar in zijn geheel op, zoals hieronder. De rode achtergrond valt goed op en past bij het Atelier23 logo.

Expositie bericht

Tekst:

1. Wie, waar en wanneer?
2. Thema of andere info
3. Info over de plaats
4. Verwelkoming!
5. Specifiek adres
6. Hashtags: #art #expositie #artist etc.

Na publicatie:
Reageer op opmerkingen en eventuele vragen.

Belangrijk: Voeg witregels toe om het bericht er rustiger en eleganter uit te laten zien.

Kuva 1: Näyttelyjulkaisun ohjeet.

Näyttelyjulkaisussa on näyttelyn mainoksen takana punainen tausta, koska se kuvastaa Atelier23:n logon väriä. Punainen väri on myös helposti huomattavissa profiilista ja seuraajan on helppo löytää näyttelyistä kertovat julkaisut ja saada informaatiota siitä, missä ja milloin Atelier23:n taiteilijoiden näyttelyitä voi käydä katsomassa. Tekstiin kirjoitetaan ohjeiden mukaisesti: 1. kuka, missä, milloin? 2. näyttelyn teema ja muu informaatio, 3. tietoa

näyttelypaikasta, 4. tervetulo-aiotukset, 5. tarkka osoite, 6. hashtagit, esimerkiksi #art, #expositie #artist. Jokaisen kohdan jälkeen on väli, jotta ulkoasu on siisti ja rauhallinen. Sabluunassa on myös muistutus siitä, että julkaisemisen jälkeen on tärkeää reagoida mahdollisiin kysymyksiin ja muihin kommentteihin.

Kuva 2: Perusjulkaisun ohjeet.

Perusjulkaisussa on taideteoksen takana valkoinen tausta, koska se kuvastaa Atelier23:n logon toista väriä ja antaa taideteokselle rauhallisen, elegantin taustan. Tekstiin kirjoitetaan ohjeiden mukaisesti: 1. kuka on tehnyt taideteoksen, 2. muuta informaatiota Atelier23:sta, 3. hashtagit, esimerkiksi #taide, #taidelainaamo, #taiteilija, #Atelier23. Tässä sabluunassa muistutetaan vastaamaan kommentteihin ja reagoimaan myös muiden julkaisuihin.

Kuva 3: "Meet the artist" -julkaisun ensimmäinen ohjesivu.

”Meet the artist” -julkaisun ohjeistus on monivaiheinen, sillä julkaisukokonaisuus sisältää sekä perusjulkaisun, kelan että tarinan. Aluksi on kuitenkin 1. haastateltava taiteilijaa ja 2. otettava laadukkaita kuvia ja videoita julkaisussa esiintyvistä taiteilijasta. Kuvat on hyvä ottaa neliöiksi rajattuina ja videot pystysuunnassa, jotta ne asettuvat hyvin profiiliin ja seuraajien puhelimitse katsottaviksi.

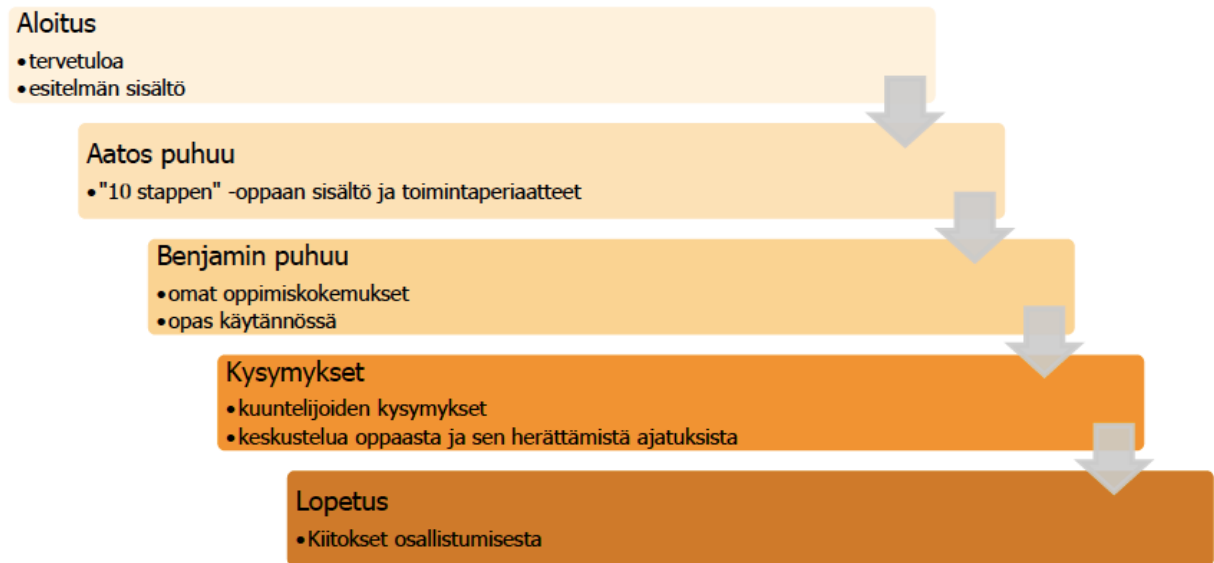
Tilaaja sai oppaasta sekä digitaalisen, että tulostetun version. Tulostettu versio laminoitiin ja sitä säilytetään sille varatussa mapissa. Jokaiselle oppaan sabluunalle on varattu oma sivu, joka on mahdollista irrottaa oppaasta työskentelyn ajaksi. Oppaan ensimmäisellä sivulla on sisällysluettelo ja tärkeimmät vinkit oppaan käyttöön. Oppaan viimeisellä sivulla on lista hashtagia, joita voi käyttää julkaisuja tehdessä. Digitaalista, Power Point -muotoista, versiota on puolestaan mahdollista päivittää helposti ja oppaan saa tulostettua uudestaan tarvittaessa.

5.6 Pilotointijakson esitelmät

Esitelmien aikana kerrottiin pilotoinnin vaiheista, lopullisista tuotoksista ja miten niitä voidaan käyttää. Kaikki pilottiin osallistuvat taiteilijat halusivat osallistua esitelmien pitoon, vaikka se oli jännittävää. Esitelmien rungot kasattiin yhdessä, jotta taiteilijat saavat omistajuutta ja pääsevät harjoittelemaan esitelmän tekoa. Tämä on sosiokulttuurisen innostamisen peruseriaatteita, jossa ihmisten oma osallistuminen on kaiken ydin. Esitelmien suunnittelu oli osa kollektiivista prosessia ja esitelmien aikana oli tarkoitus innostaa myös muita työyhteisön jäseniä osallistumaan yhteistoimintaan jatkossa. (Kurki 2000, 120.)

”10 stappen” -esitelmää varten Aatoksen kanssa suunniteltiin toimivaa rakennetta esitelmälle ja Benjamin kirjoitti kokemuksistaan muistiinpanot paperille. Napakka ja selkeä oppaan esittely antoi kuuntelijoille kattavan käsityksen oppaan toimintaperiaatteista ja oppaan parissa tehdystä työstä. Tiivis esittely piti yleisön kiinnostuneena ja havaitsin omakohtaisten kokemusten jakamisen saavan aikaan mielenkiintoa sekä samaistuttavuuden tunteen.

Kysymysten esittäminen ja omien näkökulmien jakaminen teki esitelmästä interaktiivisen ja yhteisöä osallistavan. Tulevaisuuden suunnitelmien tekemiseksi täytyy luoda kommunikaatiota työyhteisön jäsenten välille (Kurki 2000, 118). Esitelmä toimi informaatiovälineenä ja samalla se markkinoi taitelijoille oppaan käyttöä sekä sen käyttämisen hyötyjä. Esitelmän rakenne oli yksinkertainen:

Kuvio 7: ”10 stappen” -esityksen runko.

Esitelmästä ja oppaasta saatiin positiivista palautetta. Palautteiden mukaan opas vaikuttaa selkeältä ja sitä halutaan kokeilla käytännössä. Esitelmä sai aikaan kiinnostusta kehittämistyötä kohtaan ja työyhteisön jäsenet tutustuivat oppaaseen itsenäisesti myös esitelmän jälkeen.

Kuva 4: Esitelmätilanne Atelier23:ssä. Kuva: Arnoud Jore- van Houten (2022).

”Sociale media -paketti” -esitys suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä Cecilian kanssa. Esitelmän rakenne oli yhteneväinen ”10 stappen” -esityksen rakenteen kanssa: aloituksen jälkeen Cecilia kertoi oppaan sisällöstä ja toimintaperiaatteista, jonka jälkeen keskustelimme osallistujien kanssa oppaasta ja sen herättämistä ajatuksista. Esitelmä herätti keskustelua ja palautteiden mukaan sekä taiteilijat, että ohjaajat oppivat uutta sosiaalisesta mediasta. Palautteet olivat positiivisia, ja kiinnostuneita sosiaalisen median parissa työskentelystä oli taiteilijoiden keskuudessa useita.

Opas ja mahdollisuus pienryhmätyöskentelyyn tekevät työskentelystä saavutettavamman. Saavutettavuudella tarkoitetaan tuotteiden ja palveluiden suunnittelua niin, että ne soveltuvat monenlaisille käyttäjille. Projektin tuotoksia suunniteltaessa keskityttiin erityisesti tiedon saavutettavuuteen ja esitelmien aikana viestinnän saavutettavuuden lisäämiseksi käytettiin apuna kuvia ja esimerkkejä. (Kehitysvammaliitto 2022.)

5.7 Osallistujien palautteet

Keskustelin työn tuloksista sekä taiteilijoiden, ohjaajien että muiden työyhteisön jäsenten kanssa. Yhdessä tapahtuva arviointi ja pohdiskelu vahvistavat yhteistyötaitoja sekä oppimista ja luovat pohjaa yhdessä työskentelylle myös tulevaisuudessa. Ryhmän yhteinen arviointi lisää usein myös kriittistä oman ajattelun ja toiminnan reflektointia. (Hellström ym. 2016, 11.)

Pilotointijakson viimeisinä päivinä, kävin palautekeskustelut kaikkien pilottiin aktiivisesti osallistuneiden taiteilijoiden kanssa. Aatoksen ja Benjaminin kanssa käytiin palautekeskustelu ryhmässä, heidän ehdotuksensa mukaan. Cecilian kanssa palautekeskustelu käytiin kahden kesken. Molemmat keskustelut nauhoitettiin osallistujien luvalla. Palautekeskustelu oli puolistrukturoidun- ja teemahaastattelun välimuoto, sillä kysymysten lisäksi keskustelimme prosessista vapaammin. Kysyin taiteilijoilta yhteensä kahdeksan valmiiksi laadittua kysymystä (liite 8) sekä tarvittaessa tukikysymyksiä ymmärryksen lisäämiseksi. Kirjasin vastaukset nauhalta kuuden teeman alle: oppimiskokemukset, työn merkitys, kokemukset osallisuudesta ja kuulluksi tulemisesta, tyytyväisyys työn tuloksiin, työn jatkaminen ja palautteet minulle ohjaajana.

Osalle taiteilijoista oppimiskokemuksia tuli prosessin aikana enemmän kuin toisille. Yhdistävä tekijä oppimiskokemuksissa on kuitenkin se, että jokainen oppi viestinnästä jotain. Viestintä on olennainen osa verkostojen kehittämisessä ja ylläpitämisessä sekä kasvotusten, että digitaalisesti. Ohessa lainauksia taiteilijoiden vastauksista.

Taiteilija 1: Opin uutta Instagramista ja siitä miten sitä kannattaa käyttää. Sain paljon lisää näkökulmaa, kun valmistelimme markkinointi julkaisuja.

Taiteilija 2: Minä lähinnä tein, mitä jo osasin. En keksi, mitä uutta olisin oppinut. Toisaalta jälkikäteen ajateltuna voin oppia 10 stappien -projektista, miten kommunikoida ulospäin. Tämä voi olla pieni sysäys ruveta oikeasti tekemään asioita, jotka jo teoriassa osaan.

Taiteilija 3: Minä opin paljon. En tiennyt näistä metodeista, joita käytät, mutta opin niistä ollessani mukana tässä projektissa. Opin roolipelistä ja

gallerianomistajan näkökulmasta. Hän myös lainasi minulle kirjan, jota nyt luen. Opin esitelmän pidosta ja että vaikka jännittää, niin lopulta kaikki menee ihan hyvin. Sain paljon uusia kokemuksia. Luultavasti opin paljon muutakin, mutta ne eivät tule juuri nyt mieleen.

Palautekeskustelujen perusteella työ oli merkityksellistä jokaiselle pilotointiin osallistuneelle taiteilijalle. Oman osaamisen jakaminen muiden auttamiseksi yhdisti kahden taiteilijan vastauksia. Se kertoo siitä, että oppaiden kasaaminen näyttäytyi pilotointiin osallistuneille taiteilijoille muiden taiteilijoiden auttamisena ja yhteiseen hyvään panostamisena. Positiivisella vaikutuksella muihin on tutkittu voivan olla uniikki, positiivinen vaikutus yksilön hyvinvointiin (Martela & Ryan 2019). Kolmannen taiteilijan rooli oli erilainen pilotointijaksolla, joten hänelle merkityksellisyys näyttäytyi enemmän henkilökohtaisina oppimiskokemuksina.

Taiteilija 1: Tiedän paljon sosiaalisesta mediasta ja tiedän, että erityisesti taide ja sosiaalisen median tuoma julkisuus toimivat yhdessä. Minulla oli tosi hauskaa työskennellessä ja oli hyvä, että pystyin tuomaan omaa osaamistani myös muiden auttamiseksi. Minä pidin siitä ja se oli minulle tärkeää.

Taiteilija 2: Mielestäni tämä oli tärkeä asia, jonka eteen tehdä töitä. Kun tarkkailin yleisöä esitelmän aikana, miten he kuuntelevat ja minkälaisia kysymyksiä he esittävät, se vakuutti minut siitä, miten tärkeää tämän tekeminen ja jakaminen muille on. Kun Benjamin jakoi omia kokemuksiaan siitä, mitä kaikkea se vaatii käytännössä, muut taiteilijat olivat kiinnostuneita. Tämä antaa työkaluja, joten kyllä, koen työn erittäin tärkeäksi.

Taiteilija 3: Koin työn tärkeäksi ja työn merkityksen itselleni huomaan luultavasti parin vuoden sisällä. Se ehkä ohjaa minua eteenpäin, mutta sitä on vaikea sanoa vielä.

Kaikki taiteilijat kokivat tullessa kuulluiksi ja olleensa tärkeä osa projektia. Tutkijatohtori Frank Martela kertoo tyydyttävän elämän sisältävän muun muassa mahdollisuuden päästä näyttämään omaa osaamistaan, mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä (Martela & Ryan 2019, 119; Grönstrand 2022). Opinnäytetyötä tehdessäni käsitykseni omien vahvuuksien käyttämisen ja kehittymisen mahdollisuuden merkityksellisyydestä vahvistui ja taiteilijoiden kommentit palautekeskustelun aikana puoltavat tätä näkemystä.

Taiteilija 1: Koin, että minun ideoitani ja ajatuksiani kuunneltiin. Me keskustelimme paljon ja heittelimme ideoita ilmaan. Se oli kivaa.

Taiteilija 2: Teit paljon antamalla materiaalilla/tiedolla, joten kyllä, koen tullessi kuulluksi. Koen panokseni olleen tärkeä.

Taiteilija 3: Kyllä, koen tullessi kuulluksi, se on tärkeä osa tätä. Olisi outoa, jos niin ei olisi tapahtunut eikä projekti olisi varmaan onnistunutkaan sitten. Koin

olevani tärkeä osa projektia. Testasin asioita, joita te suunnittelitte ja koin olevani kolmasosa koko juttua.

Taiteilijat olivat erittäin tyytyväisiä työn tuloksiin. Kokemukset olivat positiivisia ja saavutuksista oltiin ylpeitä. Taiteilijat eivät kokeneet työskentelyn aikana vastoinkäymisiä.

Taiteilija 1: Koen olevani todella tyytyväinen. Tunnen tyytyväisyyttä, kun katson, minkälaisia kuvia olen ottanut, mitä teimme ja minkälaisia ajatuksia jaoimme aivoriivessä. Mielestäni menestyimme sekä suunnittelussa, että toteutuksessa.

Taiteilija 2: Projekti meni hienosti. Emme kokeneet vastoinkäymisiä ja työskentelimme hyvin yhdessä. Voimme olla ylpeitä työstä, jonka saavutimme, sekä koko ryhmän panoksesta.

Taiteilija 3: 10/10. Se meni hienosti, mikään ei mennyt pieleen. Kaikki kokemukset olivat positiivisia, vaikka aluksi uudet tilanteet pelottivat/jännittivät minua. Myös esitelmä meni hienosti. Tämä projekti oli todella hyvä kokemus ja olen iloinen, että olin osa sitä.

Yksi taiteilijoista haluaa jatkaa työskentelyä projektin parissa aktiivisesti ja kaksi satunnaisesti, tarpeen mukaan. Jokainen haluaa kuitenkin jakaa osaamistaan muille työyhteisön jäsenille, ja kaikki kertoivat olevansa avoimia vastaamaan kysymyksiin tai auttamaan muulla tavoin. Työn jatkamisen kiinnostusarvoon sisältyy erityisesti kaksi elementtiä: aiemmat kokemukset ja niistä saatu palaute. Kun työstä on saanut myönteistä palautetta, tehtävien tekeminen tuntuu jatkossa mielekkäältä ja työn tekemistä jatketaan mieluummin. Mielekkyys ja kiinnostavuus puolestaan ruokkivat sinnikkyyttä, jonka avulla haasteista selvitään ja uusia onnistumisen kokemuksia saadaan. Tämä mahdollistaa positiivisen kierteen. (Salmela-Aro ym. 2017, 61.)

Taiteilija 1: Ajattelin, että jatkaisin tämän työn tekemistä, koska olen jo osa sitä. Jos ohjaajat toivovat minun jatkavan tätä työtä, aion antaa panokseni ja ideani. Voisin tehdä tätä kerran viikossa, kuten mekin teimme. On kiva työskennellä yhdessä muiden kanssa. Haluan jatkaa myös oman sosiaalisen mediani kehittämistä.

Taiteilija 2: Voisin esimerkiksi avustaa ja ohjata roolipeliharjoituksessa muita taiteilijoita. Olen avoin vastamaan kysymyksiin ja jakamaan kokemuksiani koskien tätä projektia. Ohjaajat taitavat jo tietää, että haluan auttaa.

Taiteilija 3: Pääasiassa haluan nyt keskittyä maalaamiseen. Minulta voi kuitenkin aina kysyä kysymyksiä ja voin mahdollisesti osallistua esimerkiksi roolipeliharjoituksiin, riippuen kuka kysyy ja milloin. Toivottavasti myöhemmin voin järjestää näyttelyitä kaikkialla, ja silloin aion palata tähän projektiin. Voisin myös toimia Atelier23:n edustajana, jos ja kun saan ohjaajilta siihen taustatukea.

Ohjausotteeni ja käytetyt työtavat saivat positiivista palautetta. Kaikkien taiteilijoiden mukaan yhteistoiminnallinen työskentely kanssani oli mukavaa. Palautekeskustelun aikana taiteilijat kertoivat myös kokeneensa vahvaa osallisuutta projektin aikana.

Taiteilija 1: Odotin perjantaisia tapaamisiamme. Jaoit paljon visioitasi, kirjoitit niitä hyvin ylös, autoit minua pysymään kartalla ja kannustit minua esimerkiksi ottamaan kuvia. Me toimimme hyvin yhdessä ja minä pidin siitä. Alussa aikataulu olisi voinut olla tarkempi, mutta tykkään myös spontaanista toiminnasta. Tykkäsin työskennellä kanssasi ja oli kivaa työskennellä englanniksi.

Taiteilija 2: Oli mukavaa työskennellä kanssasi. Kuten Benjamin sanoi, sinun kanssasi oli hauskaa tehdä töitä, tiedät kaikenlaisia asioita, joita voimme käyttää ja tehdä. Olet avoin ehdotuksille ja kritiikille, joka on myös todella tärkeää. Olet käytännöllisesti taitava ja keksit ratkaisuja ongelmille, joita saattaa tulla vastaan. Oli mahtavaa työskennellä kanssasi. Annoin sinulle jo niin paljon kritiikkiä prosessin aikana, että ainoa vinkki, joka mieleeni tulee nyt, on että jos puhut paljon hollantia, opit sitä nopeammin ja enemmän.

Taiteilija 3: Oli mahtavaa työskennellä yhdessä. Sinulla on hyvä asenne, olet positiivinen henkilö, jonka kanssa on hauskaa tehdä töitä. Mitä tahansa teetkin tämän jälkeen, tulet olemaan hyvä siinä. En oikein tiedä, mitä vinkkejä tai kritiikkiä voisin antaa, paitsi että opettele hollantia.

6 POHDINTA

6.1 Opinnäytetyön prosessi ja jatkoehdotukset

Haastattelin syksyllä 2021 Sizan innovaatio työryhmässä työskennellyttä Ruud de Nooij:ta koskien kehittämistyön prosessia ja siihen kuuluvia askeleita. De Nooij jakoi minulle kaavan, jota heidän tiiminsä käyttää yleisesti kehittämistyön vaiheita jäsenellessä ja suunnitelmaa tehdessä. Tämän kaavion avulla sain jäseneltyä ja aikataulutettua omaa kehittämistyötäni ja se helpotti minua kommunikoidaan työn vaiheita myös Atelier23:n työyhteisön jäsenille.

Kuvio 8: Kehittämistyön vaiheet. Kuvio perustuu innovaatio neuvonantaja Ruud de Nooij:n ja hänen työtoiminsä käyttämään toimintastrategiaan (2021). Grafiikka: Emma Lounela. Kehittämistyölle oli aikaa seitsemän kuukautta, sillä tein sekä kehittävän harjoittelun, että opinnäytetyöni Atelier23:lle. Prosessin vaiheita on kaavion mukaan kahdeksan. Ensimmäisenä kuukautena taustoitin työtäni (1), toisena kartoitin toiveita ja tarpeita (2), kolmantena priorisoin toiveita ja tarpeita sekä syvennyin tehtävänantoon (3 ja 4), neljäntenä tarkastelin projektin järjestelyä sekä projektisuunnitelmaa (5 ja 6), viidentenä ja kuudentena kuukautena keskityin projektin pilotointiin (7) ja seitsemäntenä kirjoitin opinnäytetyö raporttini (8).

Valitsin opinnäytetyössä käytetyt menetelmät rationaalisesti niin, että ne tukevat osallisuutta kehittämistyön aikana ja vievät projektia tasaisesti eteenpäin. Käytin kehittämistyön runkona yllä esittelemääni prosessikaaviota ja sen rajoissa valitsin käytettävät kehittämistyön menetelmät. Valitsemani menetelmät osuivat yhteen sosiokulttuurisen innostamisen toimintavaiheiden kanssa. Sosiokulttuurisen metodologian mukaan innostamisella on viisi strategista askelta:

1. Osallistavan tutkimuksen tekeminen ja analysointi.
2. Vision ja toimintaympäristön hahmottaminen.
3. Todellisuuden kriittinen tulkitseminen.
4. Ihmisten tietoisuuden kohottaminen ja vahvistaminen. Ohjaajan luottamus ihmisten haluun ja kykyyn organisoida yhteisöksi.
5. Vaihtoehtoisen historian luominen integroimalla uusia toimintatapoja. (Kurki 2000, 96–97.)

Kriittisesti tarkasteltuna osallistuminen kehittämistyöhön voidaan nähdä myös paineena. Työntekijöiden vahvistunut rooli osana kehittämistyötä ei automaattisesti lisää työntekijöiden osallisuutta työelämässä. Päinvastoin uudessa työpsykologisessa tutkimuksessa kehittämisvastuuta pidetään työn tehostamisen muotona, joka lisää työn intensiivisyyttä.

(Kettunen 2021, 51.) Etenkin kehittämistyön alkuvaiheessa työntekijöiden rooli oli oleellinen, kun tutustuin työyhteisöön ja selvitin kehittämistyön tarvetta. Huomatessani ohjaajien työpaineen, kehittämistyön tehtäviä ohjaajien osalta minimoitiin ja kehittämistyön tavoitteiksi muodostui osaltaan ohjaajien työn tekemisen helpottaminen selkeiden oppaiden avulla. Arjen pyörittäminen Atelier23:ssa vaatii ohjaajilta paljon aikaa ja energiaa, eikä sitä juurikaan jää reflektointiin tai toiminnan kehittämisen pohdiskeluun. Ohjaajat saivat osallistua kehittämistyöhön juuri niin paljon, kuin he kokivat mahdolliseksi muiden työtehtävien ohessa. Arvostin jokaista osallistumiskertaa ja osallistumisesta oli hyötyä lopputuloksen kannalta, mutta ohjaajien rajallisia resursseja kunnioitettiin.

Kehittämistyölle ei ollut taloudellisia resursseja. Osittain tämän vuoksi työskentely vaati paljon luovuutta. Koska taloudellisia resursseja ei ollut, eikä ohjaajilla ollut aikaa kehittämistyölle, resursseja oli etsittävä muualta. Stephen Coveyn vaikuttamisen kehän mukaisesti minun oli mietittävä, mihin voin vaikuttaa. Simon Sinekin The Golden circle auttoi löytämään kehittämistyön punaisen langan. Miksi kehittämistyötä tehdään? Näitä kysymyksiä pohtimalla ja työyhteisöön tutustumalla ajatus yhteistoiminnasta lähti itämään.

Kokonaisvaltaisen työyhteisöön tutustumisen ja havainnoinnin jälkeen pilotoinnin aikana tehdyt valinnat oli mahdollista perustella, sillä työn tavoite oli selkeä ja tiesimme, miksi työtä teemme. Tärkeimpien sidosryhmien aktiivinen huomioiminen prosessin aikana oli välttämätöntä osallisuuden kokemuksen aikaansaamisessa ja kokonaiskuvan kartoittamisessa.

Taiteilijoiden haastattelujen jälkeen olikin selvää, että heillä on paljon osaamista, kokemuksia ja intoa tehdä tätä kehittämistyötä yhdessä minun kanssani. Osallistujalähtöinen ohjaustapa ja yhteistoiminnan lähtökohtiin sekä arvoihin tutustuminen olivat olennaisessa osassa toiminnan suunnittelua ja toteutusta. Yhteistoiminnallisen pilotoinnin aikana keskityimme yhteisössä jo oleviin inhimillisiin resursseihin, kuten taiteilijoiden tietotaitoon. Kaikki työhön liittyvät valinnat tehtiin osallistujien kanssa keskustellen ja tärkeät tehtävät ja kokeilut koettiin yhdessä. Työn omistajuuden jakaminen tasaisesti tuki yhteistyötä ja antoi sille merkitystä. Samalla työtä juurrutettiin uudeksi käytännöksi.

Jatkoa ajatellen tilaajan olisi hyvä ottaa huomioon seuraavat asiat:

1. Taiteilijoiden osallistuminen toiminnan suunnitteluun tuottaa parempia tuloksia ja lisää osallisuutta.

2. Taiteilijoiden osallistuminen sosiaalisen median julkaisujen tekemiseen lisää omistajuutta ja osallisuutta. Osalla taiteilijoista on myös ajankohtaista tietoa sosiaalisen median toimintaperiaatteista, joista on hyötyä uusien asiakkaiden saavuttamisessa ja Atelier23:n sosiaalisen median ylläpitämisessä.
3. Sosiaaliseen mediaan säännöllisesti julkaiseminen antaa ammattimaisen kuvan ja tavoittaa enemmän seuraajia, antaen näin enemmän näkyvyyttä. Hashtagien käyttö tekee julkaisuista saavutettavampia, ja muiden julkaisuihin reagoiminen toimii hyvin tämänhetkisten algoritmien kanssa.
4. Työn selkeä rajaaminen ja suunnittelu auttaa tekemään työtä tehokkaammin ja vähentää työn kuormittavuutta.
5. ”10 stappien” -opas tukee taiteilijoiden itsenäistä toimijuutta ja vähentää selittämisen tarvetta, lisäten aikaa muunlaiseen yhdessä työskentelyyn taiteilijoiden ja ohjaajien välillä.
6. Oppaiden käyttö antaa toiminnalle selkeät raamit ja auttaa keskittymään yhteen asiaan kerrallaan.
7. Oppaita kannattaa päivittää yhdessä taiteilijoiden kanssa, jotta tieto on ajankohtaista ja tukee toimintaa myös tulevaisuudessa. Myös tulevat harjoittelijat ja vapaaehtoiset voivat käyttää tai päivittää oppaita yhdessä taiteilijoiden ja muiden työyhteisön jäsenten kanssa.
8. Samantyyllisiä oppaita voi tehdä myös muista aiheista. Esimerkiksi: ”kuinka kohdata taidelainaamon asiakas ja vuokrata hänelle taideteos”.

6.2 Omat kokemukseni prosessin aikana

Opin tämän kehittämistyön aikana paljon itsestäni ja omasta ammatillisesta identiteetistäni. Koin haasteita ja ristiriitoja, mutta niitä refleктоimalla löysin työstäni ja itsestäni uusia puolia, joita tutkia jatkossa lisää. Tämä kohderyhmä ja työympäristö tarjosi minulle uniikin oppimiskokemuksen, jonka avulla ammatillisuuteni vahvistui. Jatkossa aion perehtyä vielä lisää sosiokulttuurisen innostamisen teoreettiseen viitekehykseen ja siihen, miten sitä voi soveltaa erilaisten kohderyhmien kanssa työskennellessä joko Suomessa, tai ulkomailla. Sosiokulttuurisen työn monenlaiset hyödyt, muodot ja mahdollisuudet kiinnostavat minua.

Opinnäytetyöprosessi antaa arvokasta harjoitusta ja työkaluja seuraaviin työtehtäviin. Tätä työtä tehdessäni opin, että aineiston kerääminen on suhteellisen helppoa verrattuna laajan

aineiston käsittelyyn. Seuraavalla kerralla vastaavaa työtä tehdessä aloittaisinkin pohtimalla aineiston analyysitapoja ennen, kuin aloitan varsinaisen aineiston keräämisen. Syytä olisi miettiä myös omia resursseja tarkemmin, sillä tällä kertaa huomasin olevani hyvin yksin kerätyn aineiston kanssa. Aineisto antoi tarvittavia tietoja, mutta kokeneempi aineiston käsittelijä olisi voinut saada siitä enemmänkin irti.

Koin yksilötyöskentelyn haastavaksi, sillä niin moni kehittämisen osa-alue oli minulle uutta ja minulle henkilökohtaisesti käytännön ja kokeilemisen kautta oppiminen on kaikista tehokkain oppimisen tapa. Olisin siis itse kehittämistyön tekijänä hyötynyt huomattavasti työparista, jolla on kokemusta kehittämistyön menetelmistä. Tai työparista, jonka kanssa jakaa ajatuksia sekä työtaakkaa.

Vastuu työn etenemisestä, siitä informoimisesta ja työyhteisön jäsenten huomioimisesta oli minun tehtäväni. Ohjaajien kanssa työskentelyssä oli haasteita kiireen ja resurssien puutteen lisäksi myös ennakkoluulojen vuoksi. Minun piti työskennellä ahkerasti ja osoittaa ansaitsevani paikkani tiimissä. Työtapani olivat heille uusia ja taustani yhteisöpedagogina vieras. Onnistuin kuitenkin avaamaan ohjaajien ajattelua erilaisten teorioiden kautta ja lopulta kehittämistyön tulosten konkretisoitumisen jälkeen työtäni ja työtapojani arvostettiin enemmän.

Taiteilijoilta saamani palaute antoi minulle henkilökohtaisen onnistumisen kokemuksen siitä, että arvostava ja luova työotteeni teki kanssani työskentelyn mukavaksi ja mielekkääksi. Molemminpuolinen sitoutuminen kehittämistyöhön ja yhteistoiminnallisuus oli minulle merkityksellistä pilotointijakson aikana.

Olen kiitollinen mahdollisuudestani päästä tekemään harjoittelua ja opinnäytetyötä ulkomaille. Humanistinen ammattikorkeakoulu tukee opiskelijoiden kansainvälistymistä ja kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteena on saada opiskelijat ajattelemaan laaja-alaisesti, globaalisti ja kriittisesti. Samalla vieraiden kulttuurien tuntemus lisääntyy ja kyky toimia ulkomaalaisten kanssa kehittyy ja syvenee. (Kiuru & Lindholm 2018, 72.) Vieraassa kieliympäristössä ja kulttuurissa työskenteleminen asettaa omia haasteita, mutta se antaa samalla paljon oppia ja ymmärrystä, jota voi kokemuksen jälkeen soveltaa myös muissa työyhteisöissä. Varsinkin monikulttuurisuusosaaminen ja maahanmuuttajien kokemusten ymmärrys lisääntyy, kun kokeilee itse työskennellä vieraalla kielellä toisessa maassa. Kokemukseni mukaan kotoutuminen helpottuu, kun vastaanottava yhteisö on arvostava, kannustava ja ystävällinen. Me kaikki voimme vaikuttaa oman työyhteisömme ja sen jäsenten hyvinvointiin yksinkertaisilla teoilla ja arvostavalla kohtaamisella.

6.3 Eettisyys

Koska tein opinnäytetyöni Alankomaissa minun tuli tutustua mahdollisiin eroavaisuuksiin tutkimuseettisissä ohjeissa, verrattuna Suomen Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeisiin. Selvittääkseni eroavaisuuksia, olin yhteydessä kehitysvamma-alan innovaatioyrityksen Academy Het Dorpin tutkijaan, Sabine Bakkeriin, joka on tehnyt yhteistyötä Sizan ja Sizan asiakaskunnan kanssa. Bakker (2022) neuvoi, mitä kannattaa ottaa huomioon tutkimuslupalomaketta ja tiedotuskirjettä tehdessä, kun kyseessä on kehitysvammaiset tutkimukseen osallistujat. Bakkerin lähettämä hollanninkielinen esimerkki auttoi informatiivisen tutkimuslupalomakkeen laatimisessa, jonka avulla pyysin osallistujilta suostumusta tutkimukseen osallistumiseen ja aineiston käyttöön opinnäytetyössäni. Työni tilaajalla Atelier23:lla on voimassa olevat sopimukset koskien opiskelijoiden tekemiä tutkimuksia (Madsen 2022), joten tarvetta erityiselle kaupungilta tai muulta ulkopuoliselta instituutiolta haettavalle tutkimusluvalla ei ollut. Suuria eroavaisuuksia Alankomaiden ja Suomen välisillä eettisillä ohjeistuksilla ei ollut ja noudatin työtä tehdessäni Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyviä tieteellisiä käytäntöjä (2012).

Kaikilta osallistujilta pyydettiin kirjallinen tutkimuslupa. Kirjallisessa tutkimusluvassa kerrottiin aineiston keruun tarkoituksesta, anonymiteetista ja kysyttiin suostumusta aineiston käyttämiseen opinnäytetyössäni. Jokainen tutkimuslupa pyydettiin henkilökohtaisesti ja sen yhteydessä kerrottiin opinnäytetyöni tavoitteista. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2019, 9) ohjeiden mukaisesti jokaisella oli oikeus kieltäytyä osallistumisesta ja tietoaineiston käyttämisestä tutkimuksessa. Tutkimusluvan toisessa kohdassa kysyttiin suostumusta, saako Atelier23 työntekijät säilyttää kopiot kyselyn vastauksista salasanan takana.

Haastatteluihin osallistuneista taiteilijoista 93 % antoi suostumuksensa aineiston käyttöön anonymisti ja sen huolelliseen säilömiseen. He muodostivat edustavan otoksen perusjoukosta, eli taiteilijoista. Taiteilijoista 7 % osallistui haastatteluihin, mutta ei halunnut osallistua tutkimukseen. Heidän vastauksensa ja muut tiedot poistettiin tutkimusaineistoa käsitellessä. Muita tutkimukseen osallistuneita olivat ohjaajat, vapaaehtoinen, harjoittelija sekä gallerianomistaja. Heistä 100 % antoi tutkimusluvan. Rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus ovat hyviä tieteellisen tutkimuksen käytänteitä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Tutkimuslupien keräämisellä halusin rakentaa luottamusta ja toimia läpinäkyvästi.

Tutkimuslupien keräämisen yhteydessä informoin tutkimukseen osallistuvia myös tutkimuksen tavoitteista ja julkaisutavoista. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2019, 6) ohjeiden

mukaisesti tutkimukseen osallistuneilla oli mahdollisuus lopettaa osallistuminen missä tutkimuksen vaiheessa tahansa. Kaikki tutkimukseen osallistuneet olivat täysi-ikäisiä ja pystyivät tekemään päätöksen itsenäisesti tai yhdessä huoltajansa kanssa. Muutama taiteilija ei osallistunut tutkimukseen kehitysvamman vakavuuden vuoksi ja tarpeen mukaan taiteilijoille kerrottiin tutkimuksesta selkokielisesti. Tutkimuksesta ei koitunut riskiä osallistujille.

Aineistojen analysointi tehtiin anonymisti niin, että annoin jokaiselle vastaustiedostolle tunnistenumeron, jonka pystyin jälkikäteen yhdistämään henkilöön. Analysoitu aineisto esiteltiin taiteilijoille anonymisti niin, että numerot symboloivat osallistujia. Osallistujien nimet kerättiin, jotta pilotointivaihetta varten on mahdollista pyytää mukaan tietyistä asioista kiinnostuneita taiteilijoita. Annoin aineistot Atelier23:n ohjaajille vasta, kun taiteilijat ja muut osallistujat olivat antaneet siihen suostumuksensa tutkimusluvan kautta.

Pilotoinnin aikana keskityin turvallisen tilan luomiseen ja sen ylläpitämiseen, jotta osallistujat voivat kokea vahvaa psykologista turvallisuutta. Tapaamiset pilotointijaksolla olivat englanniksi hollannin sijaan, jotta pystyin ohjaamaan taiteilijoita laadukkaasti. Työn tuotokset käännettiin englannista yksinkertaiseksi hollanniksi, jotta ne ovat mahdollisimman saavutettavat ja helppokäyttöiset jatkotyöskentelyä ajatellen. Kiinnitin saavutettavuuteen erityistä huomiota koko prosessin ajan ja pyysin tarvittaessa apua hollanninkielisiltä tiimiläisiltä, jotta heränneisiin kysymyksiin vastattiin laadukkaasti ja kysyjän tarpeet huomioiden.

Opinnäytetyötä kirjoittaessani kiinnitin erityistä huomiota lähdeviitteiden asianmukaiseen käyttöön, jotka tein Humanistisen ammattikorkeakoulun lähdeviiteoppaan (2022b) mukaisesti. Lähdeviitteiden huolellisella käytöllä tutkija osoittaa kunnioitusta muiden tutkijoiden työtä ja sen saavutuksia kohtaan. Samalla tutkija antaa niille kuuluvan arvon ja merkityksen omassa tutkimuksessaan ja sen tuloksia julkaistessaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Lisäksi lähteiden selkeä merkitseminen antaa lukijalle mahdollisuuden tutustua taustamateriaaleihin ja aihepiiriin tarkemmin lähteiden kautta (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022b).

7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET JA SOVELLUSARVO

7.1 Työn tulokset ja merkitys Atelier23:ssa

Työn ajankohtaisuus ja konkreettisuus ilmenevät kehittämistyön teemoissa ja tuotoksissa. Keskustelut yhdenvertaisuudesta, moninaisuudesta ja osallisuudesta vahvistuvat ja yhdenvertaisuutta korostavasta työskentelystä tulee uusi normi (Dufva, Wartiovaara & Vataja 2021). Atelier23:ssa työn merkityksen tarkastelu jaetaan kolmeen osaan: työn merkitykseen taiteilijoille, ohjaajille ja ateljeelle.

Taiteilijoille kehittämistyö lisäsi osallisuutta viikoittaiseen toimintaan. Yhteistoiminta kehittämistyön aikana tarjosi pilotointijaksoon osallistuneille taiteilijoille onnistumisen kokemuksia ja mahdollisti uuden oppimisen luovassa toimintaympäristössä. Yhteistoiminta myös tuki sosiaalista esteettömyyttä tarjoamalla taiteilijoille yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua työyhteisön toiminnan kehittämiseen (Kurppa 2017). Vahvuusajattelun kautta halusin korostaa taiteilijoiden jo olemassa olevia vahvuuksia ja antaa mahdollisuuden tutustua niihin yhteistoiminnan kautta. Yhdessä kokeilemalla ja kehittämällä tuotettuja oppaita voidaan käyttää koko työyhteisössä työkaluina, sillä ne suunniteltiin selkeiksi ja saavutettaviksi kokonaisuuksiksi. Taiteilijoiden mukaan tehty kehittämistyö on hyödyllistä ja toimivaa. Oppaiden avulla yhdessä työskentelyä on nyt helpompi toteuttaa ja työtä on ohjeiden avulla helpompi rajata. Kerätty hiljainen tieto on oppaiden avulla tuotu koko työyhteisön käyttöön ja oppaita on myös mahdollista päivittää tulevaisuudessa.

Ohjaajille kehittämistyö tarjosi uusia tapoja työskennellä yhdessä taiteilijoiden kanssa. Kehittämistyön yhtenä tavoitteena oli lisätä rakennetta tiettyihin työtehtäviin, helpottaa ohjaajien työskentelyä ja työtaakkaa. Oppaiden avulla työntekijöiden on mahdollista tehdä hyödyllistä työtä Atelier23:ssa yhdessä taiteilijoiden kanssa. Taiteilijoiden kanssa tehtävä työ voi hyödyttää molempia osapuolia, jolloin tunne tasa-arvosta ja vastavuoroisuudesta lisääntyy. Kehittämistyön aikana ohjaajat saivat uusia näkökulmia työn rajaamisesta, luovasta ajattelusta ja työtavoista sekä sosiaalisesta mediasta. Ohjaajat myös näkivät taiteilijoissa uusia positiivisia puolia.

Atelier23:lle työ on jo tuonut lisää näkyvyyttä sosiaalisen median kautta ja sosiaalisen median oppaan avulla näkyvyyden kasvattamista on mahdollista jatkaa. Pilotointijakson aikana saavutettuja tilejä Instagramissa oli yhteensä 4859, eli 2069 % prosenttia enemmän, kuin aiemmin (liite 9). Atelier23 sai myös 30 uutta Instagram seuraajaa tämän jakson aikana (liite 10). Vierailijamäärien seuraaminen voi olla palkitsevaa ja kannustaa julkaisujen tekemiseen jatkossakin. Kun näkyvyys lisääntyy ja Atelier23 jatkaa suunnitelmallista markkinointia sosiaalisen median kautta, asiakasmäärät voivat kasvaa. Asiakasmäärien kasvu puolestaan

tarkoittaa lisäansioita taiteilijoille ja taidelainaamolle, jolloin toiminnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi on enemmän taloudellisia resursseja. Tilaaja on jo saanut positiivisia kommentteja tuntemattomilta seuraajilta siitä, että Atelier23:n sosiaalinen media on nyt saavutettavampi ja selkeämpi. Verkostoituminen ja näyttelyiden rakentaminen puolestaan tukevat samoja tavoitteita toisen lähestymistavan kautta: molemmat oppaat toimivat viestinnän ja kommunikaation apuvälineinä. Tilaaja on sitoutunut käyttämään oppaita ja tunnistanut kehittämistyön arvon.

7.2 Työn sovellusarvo yhteisöpedagogin ammattialalle

Kehittämistyön tavoitteena oli lisätä taiteilijoiden osallisuutta Atelier23:n työyhteisössä, parantaa näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa ja helpottaa verkostoitumista jatkossa. Pilotointijakson tavoitteena oli luoda selkeät ja yksinkertaiset toimintaohjeet sosiaaliseen median ylläpitämiseen sekä verkostointiin ja näyttelyn rakentamiseen. Ohjaajat toivoivat selkeyttä, jotta työ voitaisiin jatkossa tehdä tehokkaammin ja modernimmin. Nämä teemat ja toiveet voivat tulla vastaan yhteisöpedagogin toimintakentällä myös muualla. Erityisesti sosiaalisen median kautta tehdyn markkinoinnin ajankohtaisuus on nyt monien järjestöjen ja esimerkiksi nuorisotalojen arkipäivää.

Osallisuuden parissa tehtävä työ on yhteisöpedagogin ammatillisuuden kulmakiviä. Haastattelut, kyselyt, tarkentavat keskustelut ja esitelmät ovat hyviä menetelmiä, kun halutaan kuulla jokaista ja pitää koko ryhmä informoituna. Yhteistoiminnan kautta kohderyhmän tietotaidon hyödyntäminen kehittämistyössä lisää osallisuutta ja yhteisöön kuulumisen kokemuksia. Työyhteisön resurssit voivat myös yllättää positiivisesti syvemmän tarkastelun jälkeen.

Taiteilijoiden kanssa yhteiskehittäminen sopi työskentelymenetelmäksi erittäin hyvin. Mahdollisuus tehdä yhdessä ja yhdistää ajatuksia suuremmaksi ja selkeämmäksi kokonaisuudeksi toimi hienosti. Yhteistoiminnalliset menetelmät antoivat mahdollisuuden olla tärkeä: muiden auttaminen ja samalla autetuksi tuleminen tuottivat tasapainon osallistujien välille. Yhteiskehittämällä saatiin aikaan varmasti parempia tuloksia, kuin jos olisin yksin tehnyt kaiken. Tämä työtapa oli myös tasapainoisempi ja työyhteisön kannalta merkittävämpi, sillä kehittämistyön ideointi jakautui tasaisemmin osallistujien välille. Kun kehittämistyöstä puhuttiin "me" muodossa työyhteisön muille jäsenille, havaitsin sen lisäävän myös työn arvostusta.

Yhteisöpedagogin kompetenssit olivat hyödyksi kehittämistyötä suunnitellessani, toteuttaessani ja ohjaajana toimiessani. Opimme ja onnistuimme yhdessä. Yhteistoiminnallisen pilotointi ja siihen liittyvät vaiheet voivat toimia esimerkkinä muille alan toimijoille ja innostaa vastaavanlaiseen pilotointiin myös muualla.

Sosiokulttuurisen innostamisen askeleet on mahdollista yhdistää erilaisiin innovaatio projekteihin, vaikka projekti itsessään ei käsittelesikään sosiokulttuurisia teemoja. Tärkeintä on yhdistää arvostava kohtaaminen, luottamus osallistujiin, tulevaisuusajattelu sekä projektin rationaalinen edistäminen (Kurki 2000, 96–97). Yhdessä tekemällä työn tulokset ja uudet toimintatavat juurtuvat työyhteisöön vahvemmin ja kokemus yhteisöllisyydestä kasvaa.

Tämän opinnäytetyön tuloksena syntyneiden oppaiden soveltaminen toiseen toimintaympäristöön on mahdollista niiden sisältöä muokkaamalla ja vastaavanlaisille oppaille on varmasti monenlaisissa toimintaympäristöissä tarvetta. Sosiaalisen median ylläpitäminen voi tuntua työläältä, mutta jos julkaisuja suunnittelee etukäteen ja niitä varten luo mallipohjia, se helpottaa työskentelyä huomattavasti jatkossa. Erilaiset kohderyhmät voivat myös kaivata esimerkiksi kohtaamisharjoituksia, jolloin roolipelien suunnittelu on hyvä vaihtoehto.

Lähes tilannetta, kuin tilannetta voi harjoitella roolipelin tai muiden draamakasvatuksen harjoitusten avulla, luoden pohjaa varsinaiselle kohtaamiselle. Leikkillisuus, luovuus ja psykologinen turvallisuus kulkevat käsikädessä ja ohjaajan tehtävänä onkin sekä luoda turvallinen tila, että heittäytyä itse mukaan. Kohtaamisen ammattilaisena kehittyminen on polku itsen kautta.

Sosiokulttuurinen innostaminen ja sen yhdistäminen innovatiiviseen työskentelyyn yhteistoiminnallisilla menetelmin oli mielenkiintoinen ja ymmärrystä lisäävä kokemus. Yhteistoiminnallisen pilotoinnin tavoitteena oli uudistaa tiettyjä tilaajan toiminnan osa-alueita niin, että uuden tiedon, uusien työkalujen ja toimintapajojen avulla toimintaa voidaan ylläpitää jatkossa vaivattomasti. Opinnäytetyöni toimii esimerkkinä soveltavasta tutkimuksesta, jossa työyhteisön tarpeisiin löydettiin ratkaisuja yhdessä (Kurki 2000, 109).

LÄHTEET

- Brown, Stuart 2009. Play – How it shapes the brain, opens imagination, and invigorates the soul. New York: Penguin Group
- Covey, Stephen 2006. Tie menestykseen – 7 toimintatapaa henkilökohtaiseen kasvuun ja muutokseen. Suom. Raimo Salminen. 4. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Dufva, Mikko & Wartiovaara, Anna & Vataja, Katri. 2021. Vuoden 2022 puheenaiheet, yllätykset ja mahdollisuudet. Helsinki: Sitra. <https://www.sitra.fi/blogit/vuoden-2022-puheenaiheet-yllatykset-ja-mahdollisuudet/> Viitattu 29.3.2022.
- Finto 2022. Yhteistoiminta. YSA – yleinen suomalainen asiasanasto. Viitattu 30.3.2022. <https://finto.fi/ysa/fi/search?clang=fi&q=yhteistoiminta>
- Grönstrand, Eeva 2022. Myötätunto antaa merkitystä elämälle. Ketju 14.1.2022. Viitattu 18.4.2022. <https://ketju-lehti.fi/aiheet/tyo/myotatunto-antaa-merkitysta-elamalle/>
- Halonen, Katri 2021. Projekti loppuu, mitä jää? Sosiaalisten innovaatioiden juurruttaminen. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- Hautanen, Jutta 2018. Sidosryhmäanalyysin 5 vaihetta. Viitattu 30.3.2022. <https://www.juttahautanen.fi/sidosryhmaanalyysin-5-vaihetta/>
- Hellström, Martti & Johnson, Peter & Leppilampi, Asko & Sahlberg, Pasi. 2016. Yhdessä oppiminen: Yhteistoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet. Helsinki: Into.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022a. Yhteisöpedagogikoulutus. Opetussuunnitelma 2018–2024. Viitattu 24.4.2022. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2018/08/Yhteisöpedagogi-AMK-OPS-2018-24.pdf>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2022b. Humakin lähdeviiteopas: Lähdeviitteiden tarkoitus. Viitattu 17.4.2022. <https://humak.libguides.com/viittausopas>
- Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusuvoori, Johanna. 2010. Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino.
- Isola, Anna-Maria & Kaartinen, Heidi & Leemann, Lars & Lääperi, Raija & Schneider, Taina & Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Anna 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 8.1.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-9170.pdf?sequence=1
- Järvensivu, Anu 2020. Kehittämispäiviä ja työyhteisön kehittämistä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.1.2022. <https://www.humak.fi/blogit/kehittamispaiivia-jatyoyhteison-kehittamista/>
- Kehitysvammaliitto 2022. Saavutettavuus. Viitattu 18.5.2022. <https://www.kehitysvammaliitto.fi/kehitysvammaisuus/saavutettavuus/>
- Kettunen, Pauli 2021. Työntekijän osallisuus. Helsinki: Gaudeamus.

- Kiuru, Hanna & Lindholm, Arto. 2018. Yhdessä tehden: 20-vuotiaan Humanistisen ammattikorkeakoulun tarina. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen: Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.
- Kurppa, Ari 2017. Saavutettavuus. Viitattu 18.4.2022.
<https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/saavutettavuus>
- Luoma-aho, Vilma & Olkkonen, Laura & Laaksonen, Salla-Maaria & Fischer, Merja & Välikoski, Tuula-Riitta & Matikainen, Janne & Karvonen, Erkki. 2014. Särkymätön viestintä. Helsinki: ProCom - Viestinnän ammattilaiset ry.
- Maclagan, David 2010. Outsider Art: From the Margins to the Marketplace. London: Reaction Books.
- Madsen, Charlotte 2021. Suullinen tiedonanto 1.9.-24.11.2021.
- Martela, Frank & Ryan, Richard. 2019. Distinguishing between basic psychological needs and basic wellness enhancers. *Motivation and Emotion* 44/2020, 116-133. Viitattu 18.4.2022. <https://rdcu.be/cLzXM>
- Meijers, Julianne & Spokkereef, Jan-Dirk 2020. Kwaliteitsrapport 2020. Arnhem: Siza. Viitattu 16.3.2022. <https://www.siza.nl/kwaliteitsrapport>
- Mello, Catarina 2022. The Influencer Training Week. 19.2.-24.2.2022. Ei julkaistu.
- Newell, Sierra 2020. What is a Stakeholder Analysis? Leading Successful Projects. ProductPlan. <https://www.youtube.com/watch?v=PXCo92Iag3g> Viitattu 30.3.2022.
- Oikeusministeriö 2022. Yhdenvertaisuus. Viitattu 18.4.2022.
<https://oikeusministerio.fi/yhdenvertaisuus>
- Rautiainen, Markku 2011. Teoksessa Pia Lundbom & Jatta Herranen (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu Sarja C. Oppimateriaaleja 26, 97–126.
- Rinne, Nina 2021. Rohkea organisaatio: Turvallinen työyhteisö menestyy. Helsinki: Alma Talent.
- Ruutu, Sirkku & Salmimies, Raija. 2015. Työnohjaajan opas. Helsinki: Talentum Pro.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 25.4.2022.
https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html
- Salmela-Aro, Katariina & Nurmi, Jari-Erik & Feldt, Taru. 2017. Mikä meitä liikuttaa: Motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus.

- Salonen, Kari 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön: Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Sandberg, Erja 2018. ADHD ja oppimisen tuki: Huomioi yksilölliset tarpeet ja vahvuudet. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sawyer, Keith 2007. Group genius – The creative power of collaboration. New York: Basic Books.
- Siza 2021. Organogram. Sizan intranet. Ei julkaistu.
- The career psychologist. The Covey circles of influence. Viitattu 17.3.2022.
<https://www.thecareerpsychologist.com/resource/the-covey-circles-of-influence/>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkaus- epäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 31.3.2022.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Viitattu 4.4.2022.
https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2021. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 4.4.2022.
<https://tenk.fi/fi/tiedetilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>
- Ukkonen, Camilla 2020. Luovuus ja itseohjautuvuus tarvitsevat johtamista. Helsinki: Työsuojelurahasto. Viitattu 28.3.2022. <https://www.tsr.fi/tiedon-silta/luovuus-ja-itseohjautuvuus-tarvitsevat-johtamista/>
- Van de Schoot, Rian & De Jong, Floor. 2022. Infographic Hervorming zorg en ondersteuning. Utrecht: Vilans. Viitattu 11.4.2022. <https://www.vilans.nl/kennis/infographic-hervorming-zorg-en-ondersteuning>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.

HAASTATTELUT

Kaikki haastattelut on tehnyt Emma Lounela.

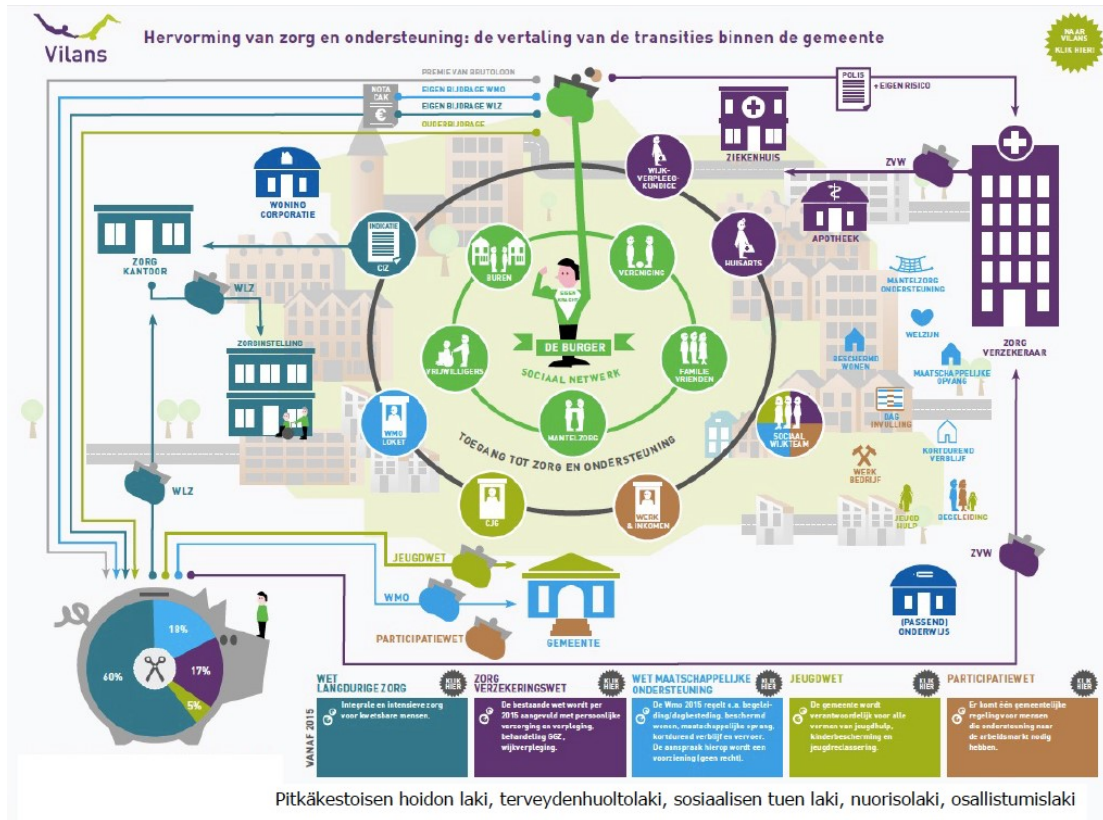
Bakker, Sabine 2022. Nuorempi tutkija. Videopuhelu, 18.2.2022.

De Nooij, Ruud 2021. Innovaatio neuvonantaja. Utrecht, 23.9.2021.

Madsen, Charlotte 2022. Luova ohjaaja. Arnhem-Zuid, 26.1.2022.

LIITTEET

Liite 1: Terveystuella rahoituskaavio

Liite 2: Sidosryhmätaulukko

Stakeholder Map

	Keep Satisfied	Manage Closely
High	Siza Leader of Siza: Jan-Dirk Sprokkereef Sponsors	Clients / artists Employees Team leader Long term volunteers and internees Long term customers
Medium	Other art studios Material suppliers Contact people of the clients Schools Taxi drivers Other people / organisations	Other Buitenplaats groups Partners / gallery owners Families of the clients Short term customers Short term volunteers and students
Low	Monitor	Keep Informed
	Low	Medium High
	Level of Interest	

Liite 3: Alkukartoituksen kysymykset Atelier23 työntekijöille

1. What is your name?
2. What is your background? Where are you coming (education) from and what is your earlier experience (previous jobs)?
3. What is your role in the Atelier23?
4. Why are you doing this job? What is your motivator?
5. What are you good at?
6. Describe your common working day briefly:
7. How would you describe your workpressure?
8. What do you do with the clients on a regular working day?
9. What do you do, when someone needs extra support/guidance while you are already busy?
10. How do you communicate with your colleagues: (for example meetings, messages, leisure activities?)
11. Name 3 things you are happy with about your team:
12. Name 3 things that you can improve as a team:
13. How is the connection with other employees at the Buitenplaats?
14. How is the connection with other Siza departments? Do you work together?
15. What do you do for the kunstuitleen/art library?
16. What do you do for marketing Atelier23?
17. For which external relations are you the main contact person?
18. How important is the role of social media for Atelier23?
19. Five years from now, Atelier23 will be...
20. If you had the magic to do one thing for the Atelier23, what would it be?

Liite 4: Alkukartoituksen kysymykset harjoittelijalle ja vapaaehtoiselle

1. What is your name? Hoe heet je?
2. What is your background? Where are you coming from (education) and what is your earlier experience (previous jobs and volunteering work)? Wat is je achtergrond? Waar kom je vandaan (educatie) and wat is je eerdere ervaring (eerder werk / vrijwilligerswerk)?
3. What is your role in the Atelier23? Wat is je rol bij Atelier23?
4. Why are you doing this job? What is your motivator? Waarom doe je dit werk? Wat is je motivatie?
5. What are you good at? Waar ben je goed in?
6. Describe your common volunteering/working day briefly: Beschrijf kort jouw werkdag bij Atelier23:
7. How would you describe your workpressure at the Atelier23? Hoe ervaar je jouw werkdruk bij Atelier23?
8. What do you do with the clients on a regular day? Wat doe je samen met de cliënten op een normale dag?

9. What do you do when someone needs extra support/guidance while you are already busy? Wat doe je, als iemand extra aandacht of begeleiding nodig heeft terwijl je al druk bent met iets anders?
10. How do you communicate with the team: (for example meetings, messages, leisure activities?) Hoe communiceer je met het team: (bijvoorbeeld vergaderingen, berichten/emails, vrijetijds activiteiten)?
11. Name 3 things you are happy with about your team: Noem 3 dingen over het team waar je blij mee bent?
12. Name 3 things that you can improve as a team: Noem 3 dingen die je als team zou kunnen verbeteren:
13. How is the connection with other employees and volunteers/internees at the Buitenplaats? Hoe is je relatie met andere werknemers en vrijwillers/stagairs bij de Buitenplaats?
14. What do you do for the kunstuitleen/art library? Wat doe je voor de kunstuitleen?
15. Describe Atelier23 briefly for someone who doesn't know about it yet: Beschrijf kort Atelier23 voor iemand die er nog niet eerder over gehoord heeft:
16. How important is the role of social media for Atelier23? Hoe belangrijk is de rol van sociale media voor Atelier23?
17. Five years from now, Atelier23 will be... Vijf jaar vanaf nu ziet Atelier23 er zo uit:
18. If you had the magic to do one thing for the Atelier23, what would it be? Als je kon toveren en één ding kon doen voor Atelier23, wat zou dat zijn?

Liite 5: Puolistrukturoidun haastattelun kysymykset taiteilijoille

1. Wat is uw naam?
2. Waarom wil je bij Atelier23 werken? / Waarom werk je bij Atelier23?
3. Welke ondersteuning heb je nodig bij Atelier23?
4. Wat zijn je vaardigheden / waar ben je goed in?
5. Wat wil je leren op het gebied van kunst?
6. Wat wil je bereiken op het gebied van kunst?
7. 5 jaar vanaf nu zal ik ... als kunstenaar.
8. Wat wil je nog meer leren/doen bij Atelier23?
(Bijvoorbeeld: een tentoonstelling organiseren, social media posts maken, marketing, werken met kunstuitleen/kunstuitleen, klanten ontmoeten, vertellen over je werk, deelnemen aan evenementen...)
9. Hoe belangrijk is het dat anderen je werk zien/genieten/beleven?
10. Van wie wil je werk zien?
11. Artistieke vraag als bonus: wat wil je dat anderen in je werk zien? Welk effect wil je bereiken?

Liite 6: Roolipelin ohjeet

OEFEN MET EEN ROLLENSPEL

STAP 6

Instructies van het rollenspel:

1. Vraag hulp aan een of twee van de begeleiders, Patricia Polstra, een andere kunstenaar of je vrienden/familieleden.
 2. Gebruik het rollenspelblad als hulpmiddel voor beide rollen. Je kunt rekvisieten gebruiken om het wat meer van jezelf af te houden.
 3. Oefen alle verschillende eindes. Je kunt ook een andere situatie improviseren om wat uitdaging toe te voegen.
 4. Voor extra uitdaging: de acteur die de galeriehouder speelt, kan verschillende persoonlijkheidstypen of stemmingen hebben. Wat als de galeriehouder bijvoorbeeld druk, chagrijnig, vriendelijk, spraakzaam, etc. is? Het maakt een groot verschil of een persoon vriendelijk of chagrijnig is en je kunt oefenen met wat extra uitdaging in een veilige omgeving om jezelf voor te bereiden op mogelijke situaties en uitdagingen.
- BONUS: je kunt de rollen veranderen, zodat je ook de kant van de andere te zien krijgt.
 - a. Hoe was het anders?
 - b. Heb je iets geleerd van het andere oogpunt?
5. Voer samen een gesprek (zoals jijzelf, zonder rekvisieten) over:
 - a. Hoe is het gegaan?
 - b. Hoe voelde het?
 - c. Wat heb je geleerd?
 - d. Wat neem je later mee naar de echte situatie?

Rollenspelblad

STAP 6

A = Artiest

1. Begroet C en stel jezelf voor
2. Geef complimenten over de ruimte
3. "Ja, graag." (volgt C)
4. Praat met C over de ruimte, en vraag welke en hoeveel kunststukken zouden passen
5. Voer een gesprek over de hoeveelheid en stijl van de kunstwerken. Visualiseer samen hoe de expositie eruit zou kunnen zien.

EINDE 1: (WEL EEN OVEREENKOMST)

- Stel C voor om een overeenkomst te sluiten.
- Maak een overeenkomst
- Rond het af en bedank voor de samenwerking
- Neem afscheid en verlaat de ruimte.

EINDE 2: (ARTIEST WIL GEEN OVEREENKOMST)

- Bedank C voor de rondleiding en de genomen moeite.
- Communiqueer duidelijk en kort dat de ruimte niet is wat je zoekt.
- Bedank C voor de medewerking en vraag om een visitekaartje, misschien is een van je collega artiesten wel geïnteresseerd.
- Neem afscheid en verlaat de ruimte

EINDE 3: (CONTACTPERSOON WIL GEEN OVEREENKOMST)

- Stel C voor om een overeenkomst te sluiten.
- Vraag waarom ze geen afspraak willen maken
- Rond het af en bedank C voor de ontmoeting
- Neem afscheid en verlaat de ruimte.

C = Contactpersoon

1. Verwelkom de artiest en stel jezelf voor
2. Bedank voor de complimenten, en vraag of ze willen rondkijken
3. Toon de galerij en ruimte waar A's kunst tentoongesteld zou kunnen worden
4. Beantwoord hoeveel er zou kunnen passen en vraag welke kunstwerken A wil exposeren
5. Voer een gesprek over de hoeveelheid en stijl van de kunstwerken. Visualiseer samen hoe de expositie eruit zou kunnen zien.

EINDE 1: (WEL EEN OVEREENKOMST)

- Geef akkoord voor het maken van een overeenkomst
- Maak een overeenkomst
- Rond het af en bedank voor de samenwerking
- “Tot ziens. Dus dan zie ik je terug voor het bouwen van de expositie.”

EINDE 2: (ARTIEST WIL GEEN OVEREENKOMST)

- Bedankt A voor de komst
- Luister en antwoord. Kies zelf hoe je reageert: Je kunt het misschien goed begrijpen, of je bent een beetje teleurgesteld.
- Bedankt voor de medewerking, geef uw visitekaartje voor mogelijke samenwerking in de toekomst
- Neem afscheid

EINDE 3: (CONTACTPERSOON WIL GEEN OVEREENKOMST)

- Zeg dat je geen afspraak wil maken
- Vertel kort waarom. Verzin zelf een reden, bijvoorbeeld: stijl past niet, niet genoeg ruimte.
- Bedank A voor het langskomen en neem afscheid

Liite 7: Muistilista näyttelypaikalla vierailuun

BEZOEK DE PLAATS	STAP 7
Zorg dat je zeker een half uur voor je afspraak aanwezig bent om de ruimte goed te bekijken.	
☐ Wat zie je als je de ruimte binnenloopt?	
☐ Wat valt je op?	
☐ Hoe groot is de ruimte?	
☐ Hoeveel kunstwerken passen er?	
☐ Hoe is het licht?	
☐ Past jouw kunst daar?	
☐ Welke kunstwerken zouden in een specifieke ruimte bij elkaar passen?	
☐ Wat is je gevoel en de sfeer van de ruimte?	
☐ Welke andere mensen zijn er nu?	

Liite 8: Palautekeskustelun kysymykset

1. What have you done during this project?
2. What did you learn during the pilot?
3. Did you feel that you were heard and that your input was important?
4. How important was it for you to work on this? Did you find the work meaningful?
5. How satisfied are you with the result we achieved together?
6. How do you wish to continue?
7. What do you need from others to continue? (Atelier23 employees, other artists, volunteers or internees)
8. How was it to work with me? And do you have tips how I could improve?

Liite 9: Näyttökuva Atelier23:n Instagramin статистиikasta

Liite 10: Näyttökuvat Atelier23:n Instagram profilista

